



# **De jure belli Belgici adversus Philippum regem Hispaniarum oratio nobilis Belgae ad potentissimos, ac serenissimos Christiani orbis principes**

<https://hdl.handle.net/1874/9398>

DE  
IVRE BELLI  
BELGICI

ADVERSVS PHILIPPVM  
REGEM HISPANIARVM

ORATIO  
NOBILIS BELGÆ,

AD

POTENTISSIMOS, AC SERENISSIMOS  
CHRISTIANI ORBIS PRINCIPES

Proverb. Salom. Cap. xvi.

*Abominatio est Regibus facere impietate, quia in Iustitia confirmabitur solium.*

Ibid. Cap. xix.

*Beneficentia et fides seruant Regem, Beneficentia fulcitur solium ejus.*



HAGÆ-COMITIS,  
Ex officinâ Alberti Henrici.  
clō. lō. xcix.

# AD POTENTISSIMOS

AC SERENISSIMOS

CHRISTIANI ORBIS PRINCIPES

DE IVRE BELLII BELGICI ADVER-

SVS HISPANIARVM REGEM PHI-

LIPPVM ORATIO.

**M**agna atque ampla sunt imperia vestra, ILLUSTRES CHRISTIANI ORBIS PRINCIPES, quę longè latè que per omnes mundi partes diffusa possidetis: Sed multò majores, multò que potiores sunt virtutes artè que eæ, quibus hæc continetis, conseruatis & rectâ dirigitis ad illam summæ felicitatis metam atque terminum. Harum duas ego præ ceteris singulares & eximias esse statuo, quæ ingentis illas imperiorum moles tanquam magni quidam Atlantes humeris suffulciant: Iustitiam & Benivolentiam. Illa est præclara omniũ legum mater & Rerumpub. gubernatrix, per quam iusta rectâ que civibus vestris subditisque decernitis ex æquo & bono: Cui cedit ultrò fascès que submittit vestra ipsorũ voluntas, consilium, appetitus: quę vos ipsos juxtà & subditos vestros iisdem legum vinculis cõiungit atque copulat: Hujus causa rei veteres olim Philosophi Iustitiam fingebant perpetuò Iovi comitem sociamque adfistere, quòd ab illa Iupiter hanc universam mundi machinã benè regendi præcepta caperet: Vt quicquid ille decerneret, id omne iustũ esset; non quia ipse ita decreuisset, (vt Anaxarchus improbus adulator Alexandro regi ob occisum à se Clitum grauissimè dolenti persuadere voluit) sed quia Iustitia

stitia adfistente ita decrevisset: Nam fruendę Iustitię causa  
 credebant sapientissimi viri olim benè moratos Reges cō-  
 stituendos esse. Quę quidem virtus & scientia, quum ita  
 per omnium hominum ingenia, mores, vitam se distēdat  
 ac dilatet, vt nihil præclare quicquam sine ea effici queat,  
 nec omninò honestè viuere homines sine ea possint: Ta-  
 men in vestro hoc amplo & illustri munere, Principes,  
 longè excellentius illa quiddam obrinet; Ea nimirum à vo-  
 bis requirit atque postulat, Vt leges, quas à majoribus ve-  
 stris à tot indè seculis per tot hominū manus ad vos trans-  
 missas accepistis, & quas videtis aptas atque efformatas ad  
 ingenia, naturam, & mores gentis vestrę, sanctas & inte-  
 meratas esse velitis: Nam eas si tollitis, tollitis & evertitis  
 imperia vestra. Non enim ut gladius Delphicus multis ac  
 diversis usibus; Sic unæ eadēque leges omnibus populis  
 conueniunt, non isdem imperijs regi omnes cupiunt, aut  
 possunt: Sed in vestrarū cuiusque legum obseruatione le-  
 gitimū & stabile imperium vobis describere vestri mayo-  
 res. Hoc autē fundamentum & firmamentum habetis su-  
 preme & diuinę vestrę dignitatis. Quanquā alterum illud,  
 quod Benevolentiam nominavimus, ipsi non ignoratis, quid  
 etiam momenti adferat ad commodum, diuturnitatēq.  
 Reipub. Hanc intelligo adfectum, amorem, voluntatem,  
 studium benefaciendi subditis vestris, hisque procurādi &  
 augendi commoda cum priuata tum publica, ex quorum  
 ulu metienda esse omnia consilia vestra, omnesq. actiones  
 vestras profitemini: Hęc ipsa efficit, vt subditorum partes  
 sitis, non domini, pastores, non laniones, Reges, non Ty-  
 ranni: Ab hoc fonte ducitis reliquos virtutū vestrarum ri-  
 valos;

vulos; Clementiam, Lenitatem Comitatem, Modestiam, beneficentiam: Hoc denique est verum illud assiduūq. publici boni studium, cujus causa ab ipso Deo immortalia imperia vobis data tributaque sunt, quum subditi vestri non vestra causa & in vestrum usum creati atque geniti sint, sed vos subditorum causa constituti, his consulere, his prodesse, hos tueri vestra auctoritate, virtute, prudentia velitis. Quapropter quum in his duabus virtutibus omnis regendi scientia, omnium Principum magnitudo, omnium civium beatitudo versetur, & quicumque Princeps has negligit & spernit, is imbecille ac debile imperium obtineat, ac re ipsa Tyrannus sit, cujus voluntati ac libidini parere nemo debeat; facile intelligitis, Potentissimi, Illustrissimi que Christiani orbis Principes, quo loco habere debeamus Philippum Regem Hispaniarum, Cujus violento & injusto imperio quum Ordines foederati Belgij resistent, visum mihi fuit, de iure hujus belli pauca ad vos loqui: Et vos rogare, ut tanquam boni & justii rerum arbitri deposita omni similitate, suspitione & adfectu hanc causam aequa & sincere mente cognoscatis ac judicetis, ex ijs quae dicturus sum in hac vera & succincta narratione historiaeque rerum Belgicarum, quae a Philippi Regis aetate in his Provinciis illius libidinosa & iniquo imperio gesta fuere. Quae dum vobis exponere instituo, rerum copia inopem consilij reddit, ut quem potissimum ordinem modumque servare debeam, ignorem: & videam faciendum mihi esse, quod pictores solent, quibus in exigua tabella ingens aliqua multitudo hominum exprimenda est. Nam ut illi nonnullorum vultus tantum atque ora, multorum summa modo capita ostendunt, totum

reliquū corpus abscondunt, Ita me pauca modò adsumere ex multis rebus in Belgio gestis breuiterque eadem complecti & capita duntaxat, summaque rerum fastigia persequi erit necesse: Ex quibus cognoscetis magnas & iustas ab initio exstitisse causas hujus belli nostri; easdem majores & justiores progressu factas esse. Vos autem, Illustrissimi Principes, adeste benivolis animis & auribus, quicumque iusta, legitima ac felicissima imperia tot retrò seculis retinetis, quicumque publico vestrorum subditorum commodo & utilitati studetis attēdite ad res maximas & gravissimas: in quibus exponendis, nihil me allaturum quod non sit ipsi rationi consentaneum, nihil dicturum quod vel unum digitum transuersum à veritate discedat, conceptis ad Fidei aram verbis, sanctè iuro spondeoque.

Magnus Cæsar Carolus gravissimos imperij labores sustinuerat, innumeris penè Provincijs & Regnis auxerat imperium, infinitas & incredibiles confecerat expeditiones: Novem in Germaniam: sex in Hispanias: septē in Italiam: decem in Belgium: quatuor pace & bello in Galliam: bina in Africā itinera peregerat, quum à bello Germanico (cujus tum exitus valdè incertus atque dubius esse videbatur) supersedere cuperet, & jam gravis ætate & laudibus imperij concedere in Hispaniam vellet, ibique quietus & tranquillus in summo ac pio otio transigere felicissimam senectutem. Ita se maximus Imperator abdicavit omnibus Regnis suis atque Provincijs: Ita Philippo filio omnis labor & cura rerum à patre cum hæreditate obvenit. Quē ille cum sæpè antea, tum verò maximè, quum, uti dixi, ultimum in Hispanias è Belgio, tanquam è vita discessum pararet, hortatus

ratus est (Sicuti boni Principes solent summoperè esse solliciti de successorum in Rempub. suam voluntate, virtute, curâ atque studio) & seriò quidem præsentibus Principe Orangio & Bossutio seniore, alijsq. nobilibus viris monuit, Vti præ ceteris Regnis suis, hisce cù primis Belgij Provincijs maximâ curam adhiberet, sciret hanc gentē nulla imperij severitate gubernari consuēsse, abhorrere ab omni rigore, fastu, insolentia Hispanorum, libertati ac legibus suis valdè deditam esse: ad hæc omnia nisi animū Philippus adverte-  
ret, atque id conniteretur, uti omni cum benivolentia, & ut fas erat, cum iusta suarum legum obseruatione hunc populum haberet, fore uti laboraret aliquando illius in Belgas imperium. Meminerat optimus Patriæ parens, idēque fortissimus Imperator, se à Belgis suis consilio operaque fideliter tot in aduersis casibus adiutū: Sciebat, quū replicaret omnium temporum memoriâ, imperia omnium Regum ac Principū Hispanorum in subditos suos ac universos populos semper extitisse austera, superba, crudelia, & iam in-  
veterata & à natura Hispanorum ingenijs insita quædam odia in Belgas esse, sæpiusque illa palàm apparuisse: Considerabat Philippum filium in Hispania natum esse & educatum, ibique cum lacte nutricum imbibisse hæc magna ingenij morumque vitia; atque adèo probare, imitari de industria & Hispanorū mores præ se ferre: vt non nisi Hispanicè loqui posset, nec nisi ministris Hispanis uti vellet. Vt igitur bacillum aliud est inflexum & incuruatum de industria, aliud ita natum, sic Philippus multa indigna tantò Principe vitia, simul à natura, & ab educatione habuit ser-  
uavitque. Nam quū primū Cæsar Belgium reliquisset,

reliquit Philippus illa salutaria & prudētissima consilia optimi patris; Et ut obscuratur atque offunditur luce solis lumen lucernæ, & ut interit magnitudine maris Ægæi stilla muria: sic præclara illa monita, quæ, tanquã cygnæam vocem discedens Cæsar edidit, hiante ore absorbuerunt, istæ immanes & vastæ voragines Hispanicę ambitionis & odia nostræ gentis: quæ ità penitus animum Philippi & omnium Hispanorum occupabant, ut Belgas non parere iustis & patrijs legibus, sed seruire suæ libidini vellent, cum reliquis populis Indiæ, Italiæ, Arragoniæ. Ex quo intelligitis (id quod ex eo tēpore quo Philippus regnis suis præesse cœpit, ipsi vos magno vestro malo sæpenumerò sensitis) intolerabilem & incredibilem esse illius fastum & ambitionem, cumque summo studio, omni ope & operâ ubique terrarum illegitimam imperandi licentiam consecrari. Bellum in Gallos Rex Philippus restauravit, quod Cæsar per inducias intermiserat: quumque in illius usum ab Ordinibus Belgij postularet pecunias extraordinarias, perlubenter & uno omnium Ordinum consensu ex concessâ Regi fuerunt, quanquam antea in tot bella Cæsaris liberalissimè ac sæpius contulissent. Nam coactis ex more & patrio ritu omnium Provinciarum Ordinibus, rogatisque omnium Ordinum suffragijs (nam talia sine communi omnium permissu geri, permitti autem nisi habitis antè Comitijs fas non erat) decernitur uti Regi Phillippo in novem annos magna pecuniæ vis tribuatur. Hoc *subsidium* appellatum *Nouemale*: Quod quidem huic bello magnoperè seruebat; Sed longè magis illa præclara & antiqua procerum Belgarum virtus, quã cum in alijs bellis



bellis plurimum, tum in hoc Gallico tantum valere, ut Philippus potentissimo Galliarum Regi duobus secundis praelijs victo fugatoque, ac postea pacem poscenti eas leges conditionesque præscripserit quæ cum summo honore suo & gloria & commodo coniunctæ essent? Cujus quidem Victoriæ laudem omnes homines; atque ipsi imprimis tum Galli victi, tum Hispani æmuli tribuebant virtuti Belgarum; Atque hæc una res eo tempore tanti momenti fuit, ut si Rex Philippus tot præteritis in parentem, tot in se beneficijs ad humanitatem flecti nequivisset, accedente imprimis præclaro Hungariæ Reginæ testimonio, quæ discedens è Belgicâ præfecturâ adfirmavit Regi, satis sibi superq. exploratam esse fidem ac virtutem Belgarum, quibus tum Cæsar, tum ipse Rex summa quæque deberet; hoc saltem unico facinore, hac tam unanimi omnium Ordinum concordia, & ad Regem suum juvandum conspiratione, hac fide, hac procerum fortitudine ad eorum amorem ac benivolentiam accendi debuisset. Sed spreuit Philippus hæc testimonia, contempsit illa beneficia Belgarum resq. præclaræ gestas; Quid dico ego spreuisse eum? imo verò etiam summo odio factisque atrocissimis compensavit. Pace enim Gallica constitutâ gravissimè ferre visus est quòd Ordines paullò antè in Nouennalibus tributis statuendis non statim ad nutum illius aperuissent ac profudissent univèrsam Reipub. ærarium, imperioque illius è vestigio paruissent: sed primùm coacto de more & lege omnium Ordinum concilio habitisque Comitijis deliberarent, vti res omnium consensu probaretur, & statueretur per quos homines potissimum hæc pecunia omnis tracta-

ri & in usum Regis commodè distribui posset: Ob hanc causam ille (qui oppressa libertate & patrijs legibus convulsis merum in Belgas imperium, hoc est, puram putam Tyrannidem adfectabat) subsidium illud pecuniarium, non beneficium, sed crimen Læsæ Majestatis judicare, Ordinesque etiam suspectos habere, & tanquam hostes ac rebelles imperij sui: Hæc enim fatis digna causa Philippo Hispanisque omnibus visa fuit, cur sese inimicos Belgis ostendere inciperent, & in leges, in libertatem, in privilegia eorum impetum facerent, Quod scimus Tyrannis omnibus in more positum esse, uti minimas causas venentur, & aliqua juris specie vestiant ad conuellendas & evertendas subditorum leges & libertatem: Ita enim Sex. Tarquinius superbi filius in Gabiorum urbe summum imperium administrans magistratus omnes per fraudes & ob falsa crimina occidit, in exilium ejecit, ut hoc modo urbem Tyrannidi sui patris adijceret: Et de Julio Cæsare proditum litteris accepimus, quod quum se in perpetuum imperium Reipub. Romanæ contra leges & libertatem ingerere cuperet, quicumque suis conatibus obstarent, eos vel probabili causa, vel occulta quadam fraudium via sustulerit: Item Hispanus ex hoc portu iniustæ querelæ & accusationis, plenis velis properabat ad crudele in Belgas imperium, quod jam diu animo meditabatur. Nec sanè deerant alij, qui remis etiam hanc navem perditissimorum consiliorum propellerent ad Hispanicam Tyrannidem; nobilis scilicet unus atque alter, indignus stripe, indignus patria sua, qui nec solvendo erat, nec se ullo modo, nisi everfa Reipub. incolumem fore putabat: Inter eos magnus pecu-

nix villicus Barlemontius efferebat caput, & ex ore perniciosissimo evomebat in sinum Regis quælibet nefanda consilia, quibus omnium Hispanorum animi ad majorem vim, fraudes & flagitia excitabantur. Nam eò etiam res devenerat, ut jam Rex cogitaret de occidendis Comite Lalinio, & omnibus Ordinibus, viris prudentissimis & unicis Reipub. nostræ protectoribus, ijs dico hominibus, qui paullo antè tot beneficia in illum contulerant, & vitæ etiam pericula subierant pro illius salute & imperio. Hac crudelitate quæ ulla major unquam esse potuit? Hoc ingrati animi crimine, quod nam indignius ullum fuit? Sed attendite præterea, Principes, quantam licentiam & libidinem sibi sumpserit Philippus ante discessum, quem in Hispaniam parabat. Iubebat ille uti militem admitterent in urbes suas præcipuas, eique ipsi stipédia soluerent, cives autem ac subditi omnes ab armis discederent: Hi non refugiunt imperium sui Principis; sed rogant uti domesticum non Hispanum militem recipiant: Ille instat, & omnino vult Hispanum haberi, in quibus videlicet crudelissimi imperij fundamenta poneret, eosque jubet tenere suis vigilijs & custodijs præcipua castra munimenta que Provinciarum, qui etiam ipsi non cohibebant istas furias inimicitarum & insiti odij sui à cladibus & iniurijs Belgarum, quim statim eas inferrent Antvverpiæ, Atretrato, Camera-co, urbibus primarijs: Deinde quod nostris legibus omnino repugnabat, & violento illegitimoque illius imperio firmando summoperè conducebat, Philippus aliquot consiliarios Hispanos adiungit Ordinibus; homines quidem illos ad fraudes, ad iniurias, ad Tyrannidem à natura

factos atque compositos, Comitem Feriæ, Vergam, & Erasum, qui voluntatem, imperia, consilia omnia Philippi Regis in suo pectore haberent, quibus Ordines obtemperare voluit, nec quicquàm agere quod non illi magni Catones probassent, Quò fiebat ut quùm penes illos summa rerum potestas esset, nostri homines viri sapiētissimi & studiosissimi Patriæ suæ, bonique publici velut umbræ vagarentur, & tanquam statuæ haberentur, in quibus præter nomen nihil esset additamenti, nec, quod conducebat Reipubl. possent suadere atque exsequi. Tùm libertas, & animæ nostræ venales & in dubio esse cœperunt: Nam ita se res habet, Principes, Rex Philippus atque Hispani, quorum ille ad iniustum imperium operâ utebatur, in eo omnes elaborarunt, vt, quemadmodum olim veteres illi Romani per decemuiros novas leges duodecim Tabularum à Græcis postularunt, Sic nos spretâ everlaque libertate nostra per hos crudelissimos Triumuiros nouum aliquod imperium novas & superbissimas leges peteremus ab isto consilio senatuque Hispanico, ex quo ordine prodierant etiam hi ipsi, quos dico, consiliarij Regij: Et quod nunc videtis Principes, illos autoritate sui Regis Philippi velle leges & iussa ponere omnibus terrarum populis, hoc jugum seruitutis Belgarum ceruicibus voluerunt imponere, hoc onere crudelissimi imperij opprimere penitus Rempub. optimè constitutam, vt illi sua licentia & libidine pro legibus nostris uti possent. Hoc nimirum vocabant *Plenam integramque obedientiam*, Nos rectius Tyrannidem nominabimus, qui est violentus præter leges & mores dominatus, quo jam dudum affliçantur, atteruntur tot populi Indiæ, Siciliæ, Neapo-

Neapoleos, Calabria, Mediolani, Arragonia, Portugallia, quos omnes illi nullis propriae Reipub. legibus viuere patiuntur, ad quos ex Hispania velut è Romana urbe mittuntur Proreges, Praefecti, Legati, Consiliarij; atque illi omnes Hispani. Ec quid autem causae est cur ira faciant? Quia nimirum postulat hoc illa dignitas & maiestas Monarchiae Hispanicae: hoc illis praescribit gravissimum illud dogma & disciplina Stoicorum, quam illi non doctrinam atque studio, sed naturam suam atque ingenio hausisse & à vetustate revocasse videntur, Quandoquidem illi omnes terrarum homines seruos, ministros suos esse, stupidos, stultos, infames, miseros, bestias: se verò solos Reges, solos sapientes, solos divites, solos beatos, solos homines esse praedicant, Inter quos, tanquam Chrysiippus quidam, videtur Philippus fulcire porticum. At reclamant illi, se jure suo & lege armorum imperare exteris istis nationibus, quum ita sit jure gentium atque usu receptum, ut victores victis leges & iussa pro arbitrio imponant Quod quidem si dandum est, Principes, uti sanè est diuturnae omnium populorum consuetudini, cur in Belgium sibi hujusmodi imperium vendicant Hispani, quandoquidem hoc Philippo jure haereditario competat, non armis, non vi, non fraudibus Hispanicis illi acquisitum subactumque sit: Sed maluit Tyrannus sursum versum omnia pervertere, Bellis, incendijs populationibus cuncta vastare, divina pariter & humana miscere, quam privilegia auita & libertatem (quae ipsa tamen vid. bat indigenis vita & sanguine cariora esse) Belgis relinquere. Itaque hanc sibi viam ineundam ratus est; Primum, ut bello eos tanquam hostes peteret, Tum ut victis

jus patriū adimeret, ipse novas tabulas & novas leges victis  
 victor daret: Non negabat hoc olim Dux Albanus, qui  
 quū jam confirmata civili dissensione complures urbes  
 bello crudelissimo diripisset, dixit, & palam jactavit, Re-  
 gem non amplius Principis, sed victoris jura obtinere in  
 Belgio. Itaque ille haud aliter, ac si res jam dudū confecta  
 esset, crudele imperiū ubique exercere, leges iniquissimas  
 ferre, vitam juxtā & bona optimi cujusque & fortissimi  
 civis proscribere, eaque publicis præconum hastis, & car-  
 nificum gladijs subijcere: Quid? an tale quicquam ullus  
 unquam Tyrannus, ullus hostis instituit? Num Gelonem  
 & Hieronem Siculos? Num Pisistratum Hippocratis fi-  
 lium? Hos autem accepimus quantumvis per vim & præ-  
 ter leges Regno potiti fuissent, moderatè tamē & ex Regni  
 sui legibus imperasse; atque adeò suo imperio Siculorum  
 Rempub. meliorem feliciorēque reddidisse? Quid verò  
 dicam de Lydiade Tyranno? qui quū in Magna urbe tā-  
 dem abhorreret ab ista Tyrannorum iniustitia & insolentia,  
 civibus suis leges pristinas, ac postea etiam cum hoste  
 Reipub. bello dimicans fortissimè pro illius salute occu-  
 buit: Romani etiam si quam armis provinciam Reipub.  
 suæ adiecerant, eam summa cum modestia, gravitate, pru-  
 dentia, Iustitiaque administrabant. Tu verò, Philippe, non  
 abstines ab iniurijs, à vi, à morte nostra, & ab interitu no-  
 strarum legum, qui non bello, non Tyrannide, sed legiti-  
 ma hæreditate & jure matrimonij in tuam possessionem  
 venimus. Quapropter si jus Tyranni exercere voles, Phi-  
 lippe, habe illud tibi in Italia, quæ jam dudum hostico jure  
 tibi paret: Si Rex videri, esto in Hispania, sive potius Hie-  
 rosoly-

rosolyimis: Si Monarcha, de quo jam dudum tui Hispani  
 aruspices bonum omen tibi retulerunt, esto ubicunque  
 tua illa bellorum incendia miscebis: Si magnus denique  
 Dominator, esto in Asia, esto in Africa: Nos neque hæc su-  
 perbissima imperij tui nomina, neque leges iniquissimas  
 agnoscimus in nostra libera Rep. Nec ulla nobis societas  
 cum Tyrannis; quin potius summa distractio est: Ducem  
 nos ac Principem habemus; illum quidem legitimum, ac  
 justissimis nostrarum legum cancellis circumscriptum:  
 Talem te quoque esse & æternum fore jurabas, quum tu  
 cum summa omnium lætitia ac spe ingredereris in urbes  
 nostras, quum te quisquis cum summo honore & obser-  
 uantia reciperet & amplecteretur, Tum te coram toto po-  
 pulo ad sacrosancta de more Euangelia sancto juramento  
 adstrinxisti, te rata habiturum jura majorum, nec ullam  
 ex ijs legem mutaturum esse. Sed ne temerè libertatem  
 nostram toties appellare, sæpiusque sermone repetere vi-  
 dear, dicam quæ illa sit, & quid velit. Credo enim, Illustres  
 & Potentissimi Principes, Philippum Regem hujus me-  
 moriam jam dudum deposuisse ex omni sua cogitatione,  
 & existimare hanc esse signum illud meretricis Tanagræ,  
 quod Clodius perniciosus civis Romanus libertatē suam  
 vocabat, & quod ille illiusque Hispani omnes non simu-  
 lacrum habent licentiæ, sed tanquam suarum libidinum  
 Deam & Venerem venerantur. Ego verò in jure, legibus,  
 æquitate, consuetudine & moribus majorum libertatem  
 nostram sitam esse statuo: & dicam, si placet, nonnullaque  
 eorum revocabo illis in mentem, ut & vos, Principes,  
 cognoscatis, quæ tan lem sint illa, pro quibus tanquam

pro aris & focis pugnamus, & nullum mortis genus subire pertimescimus.

## PRINCIPES BELGÆ,

**N**eminem Iudicio præter leges, consuetudinesque urbium aut publicæ curiæ prosequuntor, cuique se defendendi potestatem per advocatos conceduntor.

Nullum perëgrinum aut exterum muneribus publicis præficiuntor.

Præfectum cum summa dignitate, auctoritateq. Provincijs nullum adhibentor, qui non sit sanguine & stirpe sibi coniunctus.

Ne statum Reipub. sua auctoritate per rescriptum vel edictum mutantor, nihil quicquam in ea innovantor.

Præter publicum consensum Ordinum nulla tributa exiguntor, redditus suos ordinarios habentor, ollisque contenti suntor.

Militem sine voluntate Ordinum in Provincias atque urbes ne ducuntor.

Absque permissu Ordinum pretium monetarum nunquam variantor.

Nec obedientem & noxium civem mulctâ, vinculis, verberibusque cœrcentor, ni magistratus iudicasset, interrogasset.

Reum cuiuscunque criminis à Iudice condemnatû ex Provincijs ad alia suppliciorum loca ne educuntor.

Salus populi suprema lex esto.

Quod si quis Princeps migrasset, si vi, iniuria, fraude statum Reipublice turbasset, Ordines atque cives omnes morem illi recusantor, à fide & iurejurando immunes suntor, Præfectum Principis loco constituuntor, dum ad meliorem mentem leniusve imperium ille redieret.



Et si quæ sunt aliæ leges hujusmodi, quibus hæctenus diu multumque floruerat Belgij libertas. Iam videte quæso & considerate, Principes, quæ dixi dicturusque sum de violento iniquissimoque imperio Regis Philippi, quàm illud ex aduerso non libertati modò nostræ, sed ipsi adeò Iustitiæ repugnet: Quanquam non sit necesse multa argumenta, vt ostendam, quod jam dudum probaui, Philippum leges Belgij violasse & voluisse totum Belgium mera Tyrannide opplere, quùm ex interceptis litteris Alanæ, legati Philippi Regis id manifestè certoque cognoscere unusquisque potuerit, qui scripserat è Gallia ad Præsidem Parmensem Belgij Gubernatricem, certum deliberatumque esse Regi suo, abrogare, rescindere omnia privilegia Belgarum; atque illum hanc legem Belgis ferre, ne alia lex ulla valeat, quàm quæ illius imperio illiusque consilio lata esset. Ac proinde Pontificis auctoritatem imploravit, ut hic illi iurijurandi fidem abrogaret, & sacramentum, quod de obseruandis legibus Belgicis præstiterat, vti hujus vanæ licentiæ ventis postea se totum daret in vastum Oceanum Hispanicæ Tyrannidis, quoad tecta specie quadam Romanæ Religionis & sanctitatis apud bonos Principes & omnes terrarum populos lateret tanta crudelitas ac Tyrannis. Omni iustitiam prædicandam, indignumque imperio Principem & imprudentissimum. Quid enim imprudentius atque inconsideratius in imperij negotio fieri ab illo potuit, quàm velle se liberari fide & iurijurando subditis suis dato? Ita rerum ignarus est Philippus, ut non intelligat quàm arcta sit coniunctio animorum, voluntatum, consiliorumque omnium inter illum & subditos illius per

mutuam fidem jurisque jurandi religionem contracta: quæ sint legum & fidei vincula, quæ colligant & vinciunt munera officiaq. omnium Principum, senatusque & subditorum, domini & vasalli? Quibus enim de causis vasallus feudo excidit, ipsdē dominum proprietate illius privari ius est: Huic vasallus nec fidem aut obsequium præstare cogitur, si ipsi fidem & jura feudi vasallo recuset. Dicebat olim Domitius Orator, *Cur ego te habeam Principem quum tu me non habes Senatorem?* Et non incitè Lucius Crassus, *Ego te consulem putem, quum tu me non putas Senatorem?* Cur non & nos pariter dicamus una voce, *Regem Philippum non agnoscimus, qui nos suos ciues non agnoscit; sed pro inimicis & hostibus habet.* Quare ipsi Philippo hæc eius perfidia noxæ cedit, dum hoc agit, ut Ordines simul etiam liberet sua fide & iurisiurandi lege, ut illum non amplius Principem habere & obsequare, sed ut Tyrannum, ut communis Patriæ hostem rejicere & detestari jure queant; Ut enim quidam morbo aut sensus stupore suavitatem cibi non sentiunt, Ita dum tanta malitia licentiæque libido & cupiditas Philippum aliofque Tyrannos invasit, non vident, non considerant, quid illis ipsis in his flagitiosis iniusti imperij studijs utile quid inutile factu sit; sed naturæ quadam immanitate feruntur & rapiuntur ad quælibet scelera atque flagitia. Quamquam quo animo, qua voluntate, quo adfectu potuisti, Philippe, à legibus nostris tantum abhorreere & discedere, ut earum causa fidem tuam, quam omnes boni Principes sacram sanctamque habere & tanquam omnis Iustitiæ fundamentum conservare solent, turpiter violares, infringeres & abijceres? An ex iniustæ erant & præter rationem

tionem æquitatemque constitutæ? aut dignitati tuæ majestatique Hispanicæ quicquam derogabant? Atqui Cæsares, Reges, Principes, majores tui, & haud dubiè majores te & dignitate imperij & laudum rerumque gestarum splendore atque præstantia eas sibi ipsis tulerant & præscripserant; illas quidem justissimas & optimo Principe dignas, quibus universa salus omnium Belgarum nixa fixaque esset, omnis felicitas & diuturnitas Reipubl. nostræ constituta fundataque maneret, ad quas magnus ille Cæsar pater tuus, cæteri que omnes tui antecessores multò evigilarunt acrius omni studio & cura, quàm tu Philippe, ad earum everisionem, perniciemque totius Reipubl. Tyrannide & violentia tua contendis: Intelligebant enim optimi Principes, quod tu & omnes Tyranni negare & inficiari soletis, propriū munus bonorum Principum esse, semper meminisse, non solūm quantum sibi commissum, sed quatenus permissum sit: Et perpetuò recordari se gerere personam totius Reip. debereque ejus dignitatem salutemque sustinere: servare leges, jura tueri: cogitare præclarum illud dictum planèque regium Regis Theodahadis, dicentis, *Quum omnia possimus, sola credimus licere nobis laudanda.* Propterea Antigonus certius Rex Macedonum civitatibus suis scribebat, ut, si quid fortè per epistolam vel per rescriptum imperaret atque ediceret, quod præter earum leges esse videretur, ei non parerent; sed se ignorantia quadam atque errore deliquisse censerent. Magnum & præclarum Regem, qui ipse quum audiret dicentem fortè quempiam omnia nullo habito discrimine honesta & justa esse Regibus non minus egregiè quàm prudenter ad-

iunxit, Imo Barbarorum Regibus, Nobis verò sola honesta pro honestis, sola iusta pro iustis sunt. Similiter Themistocles Simonidi roganti uti sententiam in iudicio iniustam suo commodo ferre vellet, Neque tu, inquit, poëta bonus esses, si præter numerum caneres, Neque ego Princeps bonus, si contra leges quicquam statuerem. Vides te, Philippe, in huiusmodi factis, rebusque à te gestis omnibus coargui ab ethnicis & profanis Regibus, qui Christianus; & quidem Catholicus haberi vis? conuinci te ab huiusmodi testibus, qui naturæ ductu ferebantur ad æquitatem iustitiamque retinendam? te urgeri omnium confessione, ut ipse fatearis te Tyrannidi studuisse ac studere? Atque ut ad alia nunc progrediar, ne hoc quidem Tyrannidis argumentum prætermittendum est, quod ex eo tempore, quo primum Philippus Rempub. Belgarum procurare cepit, peregrè voluerit Comitia Ordinum haberi; eos sæpè prohibuerit à consilijs, distraxerit, turbaverit, quum de publico bono, uti mos habebat, in Comitijs acturi essent. Est enim tenatus ille legum, totiusque Reipub. custos, præses, propugnator collocatus, portus & perfugium oppressorum. Cui hoc negotium datum, uti curet ne quid omnino Respubl. detrimenti capiat. Hunc Philippus coire noluit, statuitque capiendum sibi aliud esse consilium: illo senatu se sua consilia ac Tyrannidem gerere non posse. Didicerat enim hoc à Tarquinio Superbo, qui in Romano imperio hunc morem consuetudinemque de omnibus rebus separatim consulendi à maioribus traditam penitus sustulerat, domesticis autem consilijs Rempub. administrabat. Et postea Iulius Cæsar quum oppressa Respub. perpetuam Dictaturam sibi vendi-

vendicasset, collegia vetuit, quæ deinde Augustus reductâ  
 ad pacem quietemque Republ. commodo publico resti-  
 tuit: Eademque Nero insignis Tyrannus iterum prohibuit  
 sub sui imperij initijs. Nam Philippus non conuentus &  
 concilia modò Ordinum; sed illa etiam nobilium civium-  
 que omnium collegia, cœtus, congressus, societatesq. odio  
 habuit, disturbavit, & disiunxit; is, qui omnium bonarum  
 legum & morum; atque illius imprimis gravissimi Ordini  
 senatorij quasi parens bonus aut tutor fidelis esse debe-  
 bat. Quarè si vobis, Principes, res in Belgio à Philippo, per-  
 niciosè gestas enarrate pergam, manifestè illum videbitis  
 iniquissimum & minimè ferendum imperium concupi-  
 visse, & ad hæc consilia fuisse animi ambitione atque extre-  
 mo in Belgas odio inductum. Scio me in rebus celebratissimis  
 sermone omnium versari, eaque quæ dico, notiora  
 omnibus esse, quàm ut mea unius lingua aut mente capi  
 queant: Notabo tamen singulares res, Etsi nullo modo  
 poterit oratio mea satil facere vestræ scientiæ. Etenim nul-  
 lum mihi videtur majus in terris flagitium; scelusve indi-  
 gnus unquã auditum fuisse, quàm illud Philippi fuit; quo  
 conatus est non disjungere quidè aut dissipare solùm; sed  
 occidere, trucidare nobilissimum quemque ex hoc Ordine  
 publici consilij, Tùm, quùm illi, uti paullo antè dixi, No-  
 vennaes suppetias magno suo beneficio, majore autem il-  
 lius studio & adfectu tribuissent; Tùm verò etiam, quùm  
 primùm arcano consilio ille constituisset omnes Belgas  
 ad internecionè delere, quicumque apud se suosq. nefarios  
 nostrarum rerum actionumque indagatores incidissent in  
 suspicionem mutaræ Religionis.

Nam, ne hoc silentio præteream, priusquam Philippus Ordines rebellionis & Læsæ Majestatis accusasset, Dux Albanus, quùm de pace Gallica ageretur, Henrico secundo Galliarum Regi exposuit cujus modi essent illa Phil. Regis consilia de necandis nõ modò nobilibus ac primarijs viris; sed omnibus denique subditis suis quicumque suspecti restauratæ restitutæque Religionis purioris haberentur; Occidere, maçtare voluit Philippus per seditionem aliquam civilem tot millia hominum, qui ne verbo quidem eum unquam læserant; Imo qui illius imperio summa cum benevolentia summaque cum obseruantia semper lubentissimè paruerant: quibus ille vix annum à discessu Cæsaris imperare & præesse cæperat, vt, si ex eo tempore, & ab hoc crudeli initio suæ Tyrannidis cursum tenere potuisset, jam dudùm omnes nostro sanguine sepulti obrutique fuissetus: Hæc ita esse, Principes, quis vestrùm de rei veritate dubitet, quùm minimè dubitarit is, quem dixi, Rex Erancia, hoc sceleratissimum facinus impijs Philippi consilijs susceptum fuisse, Principi Orangio indicare, tum, quùm ille ceteriq. Principes pacem Passaviensem pro Philippo Rege transigerent: Neque Religionis causa Philippum talia instituisse arbitremini, Principes: Cui religio erat viuum aspicere quenquam hominem, qui omnia illius consilia non probaret: Cui religio non erat occidere tot millia civium innocentissimorum, ut eadem opera omnes etiam Belgij nobiles & magnates necarentur: Cui denique religio nun fuit bello Maurorum centum nobilissimos mercatores Granatenses in vincula conijcere, & per seditionem nocturnam omnes jugulare atque occidere; non suspectæ

suspectæ Religionis causa, (Nam semper Romanâ vixerant) sed ob pecuniam & ingentes illorum divitias: quum ex illis qui minimæ conditionis facultatisq. esset, haberet in ære & pecuniâ quinquaginta millia aureorum Hispanicorum, quæ Philippus statim suo fisco & ærario addidit. Atque hæc de ipso Rege, Philippo capite & architecto maiorum omnium, cursim dicta sunt: Nunc ad illa tempora veniamus, quæ ipsum ex his locis in Hispaniâ profectum exceperunt. Tristia tempora & multis cladibus funesta! quorum memoria optimo cuique ac Patriæ amantissimo horrorem merito incutiat. Tantumne Iberis, Mauris atque Semimauris in nos juris fuisse, ut qui res, fortunas, coniuges, liberos, vitamque nostram pro Deo Opt. Max. & pro Rege nostro profundere parati eramus, nullo merito nostro rebelles subito, impij atque hæretici declararemur: ac post multas vexationes iniuriasque, miseri non ab uno aliquo Myrmillone, neque unico ictu prostrati, sed infinitis confecti vulneribus ægrè precariam animam inter infensos hostes traheremus? Age verò videamus ordine gladiatores istos, pro ut illos nobis tēporis series ostenderit, quos Rex Philippus ad Belgij præfecturâ misit ex Hispania sua, ut ij nobis afferrent, non curandi periculosissimi vulneris civilis, sed illius refricandi & augendi potius exitiosa medicamenta ex isto fraudium & malitiarum narthecio. Si enim verum est, quod Politici ajunt, ingenium Principis cognosci ex moribus & natura suorum amicorū, & eorum quos ad consilia sua ministeriaque adhibet; Videamus profectò qualis sit Hispaniarum Rex, exijs, qui ab ipso fuerunt missi in Belgium Præfecti.

Quum

Quò igitur Philippus magna jam fundamenta crudelis imperij jecisset, in Hispaniã redire constituit, vt tanquam illo inscio & absente per hujusmodi administratos Belgæ quiduis paterentur.

Et primum MARGARETA PRINCEPS PARMENSIS Reipubl. nostrę præfuit, mulier callida, & avida Hispanicę Tyrannidis, quę augebat quotidie varijs querelis & accusationibus Regis odium: Cui ille adiunxerat consiliorum omnium socium, & tanquã fidelem hujus itineris comitem, Cardinalem Granuellanum, ingenio hominem longè magis peruerso, fraudulento, turbido. Hi duo, Principes & architecti tantorum motuum, Hoc totum civile bellum natum, conflatum, susceptum istorum duorum opera est; Et ut Helena Trojanis, sic hi duo Reipubl. nostrę causa belli, causa pestis atque exitij fuerunt: Nam quod Philippo antea vehementiore quodam rigore violentiaque efficere difficile fuerat, hoc illi per dolos, per insidias, per cuniculos elaborarunt. Illi primum, quum nihil viderent esse, quod magis sua instituta promovere posset, quàm per speciem quandam Religionis quidlibet agere præter leges & privilegia nostra, Episcopos, novo consilio & præter morem Belgij, constituerunt, qui in maximis præcipuisque urbibus erant tanquam speculatores quidam publicarum & privatarum rerum collocati, qui quid quisque ageret, quid institueret prodebant, qui suspectos neglectæ Romanæ Religionis statim ad carceres; indè ad atrocissima supplicia mortemque rapiabant, bona eorundem & facultates omnes sibi & fisco adjudicabant: Quò fiebat, ut per hanc occasionem ij  
maximè



maximè tollerentur è medio, qui Reipubl. operam dare, & Hispanorum indignis conatibus libertatem publicam & leges præferre videbantur. Hoc erat sanctum Philippi & Hispanorum institutum, hæc Religio, hæc sancta Inquisitio: quæ sceleribus & atrocinijs suis nomina indiderant, quæ nunquã antea in Belgio nec audita nec usurpata fuerant, quæ, ut ignis aquæ contrarius est, sic legibus nostris repugnabant: Quùm per eas ad Religionem vi & morte coërceri nemo debeat: quùm per hæc sanguinolenta iudicia ipsi vindices Patriæ nostræ, falso crimine, cum uxoribus, cum liberis ad publica supplicia adducti fuerint. Quod idem Tarquinius Superbus & Tyrannus in simili causa studiosè peregit: cujus ille mores & res gestas videtur non tantùm accuratè observare, sed etiam imitatione consequi: Hic enim, uti sui metum cuique iniiceret, cognitiones criminum capitalium sine consilijs per se solus exercere, eoque prætextu occidere, in exilium agere, ac bonis multare solebat eos, quos suspectos & inuisos habebat, & undè prædam aliquam seperabat. Hæc & talia patrare in Belgio Philippus, cæterique illi maximorum scelerum & insidiarum auctores cupiebant, quùm nihil utilius, nihilq. aptius esse judicassent ad tegenda facinora sua; retegendas autem omnes actiones & consilia uniuscujusque nostrùm publica & privata, quàm si hanc novam Religionis habendæ tuendæque curam magno studio suscepisse viderentur. Nulla enim res deterior, nullum incommodum aut detrimentum majus certiusve hominibus solet evenire, quàm quod specie magni alicujus boni utilitatisq. conciliatur. Sed priusquàm persequar ostendere, quantum re-

pugnarint, quantumque derogarint privilegij & publicæ salutis nostræ, inquisitionis istæ leges & statuta, fatebor ingenuè Imperatorem quidem ipsum antea multorum consilij persuasum, voluisse Hispanicæ & crudelissimæ Inquisitionis malum admittere in Belgium, voluisse aliquot novas & severiores leges constituere de Religionis negotio: Verùm quùm videret hæc effici sine maxima Reipubl. nostræ mutatione, & detrimento non posse, atque intellexisset ea omnia nostris legibus contraria, adversaque esse, destitit ab incæpto consilio optimus parens, & conservator Patriæ nostræ; salubribus autem Ordinum consilij rem omnem infectam reliquit: quùm hisæpius demonstrassent, quare illa citra legum & privilegiorum nostrorum noxam exitiumque statui non posset. Ut, quantum studium, quæ cura fuerit huic optimo Principi nostro servandi potius, & procurandi publici boni, quàm nocendi, non nemo manifestè cognoscat. At Philippus mortuo Imperatore hæc prima instituta, consiliaque Inquisitionis jam dudum ommissa abiecta que tanquam præsens aliquod suarum fraudium & insidiarum fundamentum, ita statim in medium retulit & adornavit, ut uno impetu totum nostræ Reipubl. statum velle novis, & perniciosissimis suis legibus subvertere videretur: Ille contemptis Ordinum nostrorum consilij, rationibus, rogationibus, spretisque legibus nostris ita fieri voluit atque imperavit; Ut primum novem Episcopi crearentur maximarum urbium: Hi immينو multorum Abbatum reditu, labefactatis abrogatisque legibus & privilegij majorum gentium, atque imprimis Cameracensis & Leodicensis, Episcoporum,

magni-

magnificentius & splendidius viverent: Præterea his singulis à consilijs adiungerentur novem alij hujus ordinis & ingenij homines, Canonici: Ex illis verò tres potissimum exquirentur viri austeriores & crudeliores, qui Inquisitioni sedulam, assiduamque operam impenderent, Et, quod longè est pejus, longèque indignius nostra libertate, isti Episcopi non tantum interessent Comitij Ordinum, sed in iisdem suffragij quoque prærogativam haberent: Ita possent faciliè hi turbatores quietis tranquillitatisque Belgicæ, optimis & saluberrimis legibus consilijsque Ordinum contradicere, iisque tantum derogare, quantum Philippo Regi visum esset: possent etiam indicare Hispanis, hostibus nostræ patriæ quicquid deliberarent Ordines: Neque enim ea mente & voluntate Philippi constituti fuerant, & admissi ad hæc Comitia, ut quæcumque salutaria consilia haberentur, ea illi probarent, vel, si quid ipsi possent statuere & suadere, quod è republica foret, id communis boni salutisque causa facerent: sed ut per illos Philippus turbaret consensum nostrorum Ordinum, unanimumque consiliorum voluntatem, & alia consilia subministraret, quæ suæ Tyrannidi potissimum servirent. Iam igitur satis intelligitis, Serenissimi Principes, quapropter hoc novum Philippi institutum refugere & detestari Ordines debuerint, & quomodo illud legibus institutisque nostris repugnarit: Quanquam vel eo solum nomine iisdem prorsus adversum fuerit, quòd, quia ceteri quique, tum Hispani, tum Itali hoc instituto in Episcopos eligi, statuique poterant, videbamus, audiebamus quotidie in Comitij consilijsq. nostris, colluviem istam peregrinorum ho-

minum, longè que alienorum à gente & natura Belgarum, quod ne fiat unquam in Belgio, legibus nostris ità cautum prohibitumque esse paullò antè diximus; ut Principibus nostris non liceat ullum peregrinum ad munera publica consiliaque adhibere hoc astu, & dolo Philippus studebat ingerere in Rempub. cōtrarias leges, nostras abolere, suas substituere, novum sibi senatum habere in confessu Ordinum: siquidem istorum consilijs & opera ad Tyrannidem suam uti non poterat. Cæterum nolo præterire crudelitatem & rigorem illum incredibilem novi hujus instituti, quem quotidie exercebant tres isti Inquisitores: & ostendam, quare præterea hæc Inquisitio legibus nostris privilegijque aduerfetur. Videbas quotidie tres illos Iudices Internales secretum à reliquis magistratibus urbium, Provinciarumque tribunal exereere: contemptâ publicâ magistratus autoritate, novâ judiciorum formâ reos prosequi, accusare, condemnare: nullum, ne vel exiguum aliquod defensionis genus his concedere: nullam provocationem ad magistratus superiores permittere: per se suo solius judicio animique adfectu grassari per inaudita & insolita supplicia, in corpora, viramque tantorum hominum, qui vel per somnum sibi in mentem venerant violasse aut neglexisse Religionem, vel quos per consceleratissimas fraudes, & deceptiones ipsi induxerant, & pellebant in hanc suspicionem mutatæ Religionis. Nam solebant quotidie subornare & emittere bibliopolas cum libellis scriptisque suspectæ Religionis, ad nobiles, & proceres Provinciarum, ut, si hæc emissent, statim illi tanquam hæreseos, falsæque Religionis rei accusarentur & condemnarentur:

narentur: Haud secus quàm ut de Hyæna, sævo illo & crudelissimo animali accepimus, quod, ut homines, pastoresque pecorum è sylvis & latebris ad se alliciat ac vocet, posteaque devoret, suo solet ejulatu eorundem voces & clamores imitari. Hocine est, Illustrissimi Principes, Religione pietateque ad Tyrannidem non abuti? Hocine est statum Reipubl. non mutare, aliena à legibus præterque auctoritatem Ordinum in eâ non innouare quæ Philippo visa fuerunt? Hocine est noxium civem mûlcta, vinculis, verberibusque non coërcere præter leges patrias, præterque auctoritatem magistratus? Hocine est denique reum iudicio contra leges consuetudinesque urbium, aut publicæ Curix non prosequi, cuique se defendendi potestatem liberam non denegare? Si interea dandum est Philippo ac Pontifici, quod sanè inficior, Religionis mutatæ causa tantam crudelitatem sævitiamque exercendam fuisse in Belgio: Si negandum est, quod infiniti adfirmant, plurimos Belgas crudelissimè necatos fuisse, qui, præter Religionem Romanam, nullam aliam agnoscebant, quique ignorabant, qua de causa mortis cõdemnati essent, quàm nihil unquàm in istas Inquisitionis leges commisissent. Sed quia in hoc argumento, Principes, querelæ omnes & accusationes Philippi aduersus nos institutæ maximè versantur, ut se non tantùm hanc Inquisitionis institutionem: verum etiam hoc diuturnum bellum, incendia, cædes, ad hæreseos everisionem, ad curam, defensionemq. Romanæ Religionis, tanquàm præsentem medicinam adhibere profiteatur, attendite diligenter quæ paullò fusius hac de re dicturus sum, ex quibus satis apertè intelligetis, quanta illius

malitia, quis astus, quæ simulationes, quæ hypocrifes lateant in illo Catholicæ Religionis nomine, & quàm cautè & callidè sua Religione abutatur Philippus. Scitis olim labenti imperio Romano, Cæsares sibi ipsis usurpasse & intitulis nomen, & in rebus gerendis auctoritatem dignitatemque maximorum Pontificum: Nunc verò videtis Philippum, ad augendum stabiliendumque imperium suum, remis velisque conniti, ut, si non vanum & inane nomen atque titulum Romani Pontificis sibi adscribat at profecto voluntatem, auctoritatemque illius sua voluntate, consensu, studiisque omnibus circumscribat atque determinet: Ut, quod olim gravissimus, longèque præclarissimus Poëta Virgilius dixit, Augustum Cæsarem cum Deo divisum imperium habuisse, id nos veriùs de Philippo dicemus, Hunc cum Pontificis Romani magno illo imperio suum ita arctè strictèque coniunxisse, sua consilia & volùtatem, illius consensu & suffragijs ità firmasse & stabilivisse, ut quicquid ille velit, hic approbet, permittat, jubeat: & dicas potestatem illam, dignitatemque Romani Pontificis nihil aliud re vera esse, quàm Oraculum quoddam Delphicum, quod Philippizet. Appetat enim regna aliena Philippus, copiosa, opulenta, sibiq. apposita: indicet, scribat Pontifici ac Senatui isti Cardinalitio; Religionis violatæ aut neglectæ causa velitis, jubeatis, uti Rex Gallia, vel Regina Angliæ in Regnis suis non sint, Belgarum privilegia & leges evertantur, illi supplicijs enecentur, bona eorum occupantis, id est mea sint: Annuet statim magnus ille Iupiter, & tanquam virgulâ divinâ, roganti Philippo horum omnium possessionem porriget: Atque hæc satis æqua causa belli

belli violentiæque exercendæ, & invadendi vicinâ atque opulētissima regna vestra, & jura nostra illis videtur. Nam negare, aut recusare Pontificem & Cardinales Philippo id posse arbitramini, quum ea lege creati sint plerique Cardinales, ut Philippi consilijs ac petitionibus suffragari, iisque nunquam, vel rarò contradicere debeant? Vera dico, Principes, & ipsi scitis hæc ità esse: Philippum non commendare modò verbis, sed deligere ipsum sibi hujusmodi viros in numerum illius Senatus Pontificij, qui ipsius imperium, conatus, juvare suis consilijs, atque operâ spondeant: Hlum infinita munera? ne dicam annua stipendia in multos Cardinales conferre. Illum Pontifici sæpè, & Cardinalibus minari offensiones & iras suas, palàm dictitare, se alios antistites Romanæ Religionis requirere, si, quod ipse ad Tyrannidem suam constituendam deposcit, illi detrectent. Vult enim recondi & abscondi Pontificio ac Religioso nomine omnia sua scelera, invasiones, extorsiones, cædes, Tyrannidem, & edicto, suffragioque Romani Pontificis probari: quippe cui nefas sit quenquam contradicere, quum illius tanta sit auctoritas atque dignitas, ut omnis Christianæ Reipubl. felicitas, omnium hominum salus, vita, libertas, aræ, foci bona, fortunæ, illius sanctitati, fidei, potestatique commissa creditaque esse videantur. Sixtus quintus, & Gregorius quartusdecimus Pontifices, ex Mauro soleo Trajano bruta illa proscriptionū fulmina ejecerant in caput, Regnum, possessionesque omnes Regis Franciæ, postulante has futuri belli causas Philippo: cujus insidias & fraudes quum postea Sixtus quintus Pontifex cordatior intellexisset, revocavit proscriptionem, odia, inimicitiasque;

triasque; adeòque huic Galliæ Regi contra Philippum mul-  
 tum favere visus est, quod illi non invidiam modò, & ex-  
 tremum odium Hispanorum omnium, sed extremum eti-  
 am diem conscivit. Et ante biennium curaverat Philippus  
 per hunc Pontificem, veniam dari delictorum omnibus  
 Christianis hominibus, per aliquot annorum millia, si pro  
 pace Gallicana per horam unam atque alteram flexis geni-  
 bus, ad aras templorum Deum precarentur: Nec tamen  
 pudebat interea prohibere, vetare, interdicere, ne Pontifex  
 audiret legationes Cardinalis Gondij, Marchionis Pisani,  
 Ducisque Niversij, pacis Gallicanæ causâ institutas: jubere  
 autem, atq. imperare, vt Legatus suus Româ tanquam ho-  
 stis subitò discederet, simulatque isti legati ob pacem ad  
 Urbem venire permitterentur. Verùm quod tandem fuit  
 illud Philippi facinus, & consceleratissimum consilium,  
 quo nuper ex tot tantisque præteritis insidijs, & tectis in  
 Galliam coniurationibus, se in apertum latrocinium, fæ-  
 dissimumq. parricidium conjecit? quùm illius & reliquo-  
 rum coniuratorum consilijs, & operâ subornaretur sacri-  
 ficulus, qui religiosa veste indutus, amico & familiari vul-  
 tu, sine ulla ira aut perturbatione, nullo metu perterritus,  
 cultellum defigeret in corpus magni Regis Franciæ, quùm  
 tamen is adfinis esset Regis Philippi: Atque hoc tam hor-  
 ribile scelus Parasiti Hispanici specioso nomine appella-  
 runt, *Itum celo datum*: Homicida vero iste, & latro Regij  
 capitis insuper etiam in numerum sanctorum relatus est:  
 illius adfines, & propinqui ex pulvere & sordibus educti,  
 & ad titulos honoresque Cardinalitios Philippi commen-  
 datione & opera proveci sunt. Ita illa labes, & flamma  
 Chri-



Christiani orbis suum illud pestiferum & funestum imperium, quod equitate humana tueri non potest, fucata Christianæ Religionis, & Catholici nominis specie solet defendere. Sed dicam bona venia, Principes, nec calumniandi studio, sed pietatis, veritatisque profitendæ animo exponam vobis, quanta scelera, parricidia, libidines, vitæ etiam illius privatæ inhæreant, quæ omnia Catholico, & Religioso nomine involuta, pro sanctis, pijsque factis habentur. Ut filium ac legitimum successorem tantis Regnis suis relinqueret, potuit sancta, & pia licentia crudelissimè occidere filiam & sororem Regum Gallix, uxorem suam legitimam & propriam, atque ejus loco postea neptem suam, cui ille avunculus erat, in uxorem ducere: Licuit præterea Philippo per Pontificem, sancto scilicet instituto, occidere filium suum, Principem Hispaniæ Carolum, quòd libertati Belgicæ ac legibus nostris favere, quòd mortem occisionisque multorum principum virorum non omnino probare videretur, quòd has Provincias suas esse, sibi que muneris datas in sacratissimi lavacri celebratione diceret: Licuit etiam Philippo duas uxores, Reginam Portugallensem, & Dominam Isabellam Osoriam uno eodemque vinculo matrimonij habere. Et quæ nota domesticæ turpitudinis non iniusta vitæ illius est; quòd privatarum rerum dedecus non hæret in fama? quæ ille omnino venerabili & pio Catholici nominis præsidio armare solet: Ille alios ad pietatem, ad Religionis cultum vocare, cogere, coërcere? Ille pro suis Religionibus bella suscipere contra omnium Religiones? Ille totius Gallix, Angliæ, Belgij, atque universi Orbis bello, supplicijque inauditis & crudelissimis suas religio-

nes expiare potest, qui eas ipse tantis sceleribus contaminat? Quod si igitur jam satis intelligitis, Principes, Philippum nihil de Religione Romana conservanda aut colenda unquã decernere, quod non sub specie quadam pietatis, ad defensionem scelerum suorum, ad iniusti & ambitiosi sui imperij propagandi & dilatandi occasiones conferat, Quomodo tandem existimatis Belgas ejusmodi crudelitatem longius ferre, atque perpeti potuisse, qua omnes, cujuscumque condicionis aut dignitatis viri essent; ipsique adeò primates & nobilissimi quique, tanquam animantia sermonis ac rationis expertia, ob falsas & iniustas Religionis prætermisæ accusationes quotidie mactabantur, cum applausu & gaudio omnium Hispanorum? ut privilegia, ut leges nostræ, utq. libertas ipsa interiret, & periret cum eorum vita, qui hæc defendere & conservare contendebant? Hæc ferenda nobis Tyrannis erat, Principes? Hec Religio habenda? Hic fucus pietatis cum interitu libertatis & vitæ nostræ servandus & probandus? Quapropter ipsa tandem aliquando necessitas, salusq. omnium postulabat, ut in his gravissimis casibus, Ordines opem laboranti Reipub. ferre inciperent, resisterentque crudelissimis incæptis Barbarorum hominum. Neque verò adhuc de vi, de armis, de bello cogitant: sed patientes iniuriarum supra quàm cuiquam credibile est, rationis & juris viam ineunt, summaq. cum modestia per libellos supplice Parmensem rogant, obtestantur, si Rempub. saluam esse velit, ut omittat novum, & incredibilem hujus Inquisitionis rigorem, & remittat aliquantum ab illa extrema sævitia suppliciorum. At hinc continentur, cum convitijs & calumnijs repelluntur, *Mendicæ*  
vocantur:

vocantur: Qui? ij mehercule, qui, propter libertatem publicam, propter jus Patriæ, id postulabant, quod summo jure debebatur: A quibus? ab ijs scilicet, qui nec dignitate generis, nec abundantia divitiarum multò superiores, at virtute animi, consilio, probitate, longè inferiores erant magnis illis viris, & Patriæ defensoribus: At subditi, inquis, erant? Quid tùm? an quis bonus unquam Princeps sprevit, & contempsit orationes, petitionesque subditorum? Imo verò Rex Artaxerxes Mnemon, Cyri frater non tantùm omnibus, qui quicquam ab eo poscerent, lubentissimè vacabat, sed uxorem in via jubebat pilitenti aulæa dimovere, ut posset ab ijs, qui vellent, commodè compelliari: Titus Vespasianus dicebat, se diem amisisse, quùm in dies non adfecisset aliquem subditum beneficio. Sed concedamus hoc crimen execrabili, & pudendo fastui, superbiæque Hispanicæ: Consideremus quanto potius discrimine laborarit Respub. quùm nec diuturna patientia, nec preces modestissimæ Ordinum mitigarent tantam libidinem atque licentiam. Nam instant hi ipsi optimi libertatis cives, & proceres: ferè singulos Hispanos, quicumque inter eos aliqua autoritate emereret, accedunt, indicant ijs afflictum Reipub. statum, orant, uti ipsi velint Parmensem, Regemque consilij ac litteris edocere, quàm turbidis civilium dissensionum nimbus maximas calamitates minetur florentissimæ Reip. nisi is clementia aliqua moderetur tantæ sævitæ & sanguinis effusioni, tot tantisque exilijs, & proscriptionibus. Sed quùm tandem hoc etiam modo nihil agerent, ad ipsum Regem mittunt legatum, Comitum Egmondanum, qui & litteris Ordinum & verbis exponat

Regi, quo pacto se Respubl. habeat: Cui Rex coram verbis promittit, addicitque, facturum se uti omnia salva sint, & ex voto omnium Belgarum: litteris verò huic ipsi Legato datis, longè crudeliora Ordinibus minitur. Postea verò, quum Cæsar Maximilianus II. & omnes S. Imperij Principes, provocati & rogati à Belgis ad hoc beneficium, pro ipsis apud Philippum Regem, & Hispanos, de pace facienda firmandaque agerent; respondetur ijs, uti proprias res current, Regem scire quæmodum subditis suis imperare debeat. Omittamus hæc levia, loquamur potius ea, quæ robustioris improbitatis sunt: si tamen leue est, tanto cum fastu respondere Imperatori, spernere auctoritatem, commendationesque tantorum Principum: si leve est Principem virum, legatum populi Belgici contemnere, vanisque promissis lactare. Quum interea Ordines vident augeri, & in immensum excrescere crudelissima Philippi imperia, rogant Parmensem, ut illius voluntate auctoritateque secundo ad Regem mittantur Legati, mittantur autem Marchio Bergensis, & Dominus Montignys: ut illi, quoque tentent orationibus precibusque delinire, & commovere tantum crudelis animi stuporem, qui Regem penitus oppresserat: At quid sit Legatis? an, uti mos est, honore aut munere aliquo adficiuntur? an illis responderetur? an conceditur quod petebant? aut, si illud ipsam aliquo jure negari poterat, an honestè tamen dimittuntur? Quid? Marchio veneno tollitur, Montignys Mottam Medicinam abducitur, supplicioque publico capitis adficitur. Occiduntur Legati populi Belgici, Occiduntur viri illustres, optimi Patriæ cives: Neque jam amplius jura civilia Rerumpub.

sed

sed naturę leges, Gentium jura infringuntur, & convelluntur ab Hispanis. Quid est quòd plura loquar? quòd demonstrare pergam, cur justa & pia sint arma nostra contra Philippum? quandoquidem hoc unum scelus, hoc flagitium dignissimum profectò sit, ut non modò nos ipsos bello defendamus, sed ipsum illum immanem Tyrannum opprimamus aliquando in suis illis Hispaniæ regnis: Hęc enim consuetudo, hoc jus belli universis mundi populis, ab ipsa natura, ab ipso Deo immortali concessum esse videtur. Legatus populi Romani si aliqua ex parte violatus esset, nisi fuisset publicè satisfactum, ei civitati à Romanis bellum indici solebat: Quòd enim eorum Legati erant appellati superbius, Corinthum eyerterunt: Et Legatis suis Fidenis occisis, jubente id facinus Laërte Tolumnio, Rege Vejentum, statuas in Rostris posuerunt, statimque bello infestissimo afflixerunt urbem, populumque Vejentum: lidem Tarentinos calamitosissimo bello, sub imperij sui jugum redegerunt, quum Legatos suos contempnissent paullo lascivius. Sed transimus antè pedes posita, & alia longè remota sumimus. Quòd enim nostra ætate Fregosus, & Rinco, Legati Regis Francorum occisi sint, connivente, vel annuente potius ad immane facinus Imperatore, tota penè Europa bello conflagravit: Romani enim suo olim exemplo, factoque prudentissimo ostenderant, quid in isto detestando scelere Imperatorem facere oportuisset. Quum illi Manlius, & Minucius, & postea etiam Fabium, atque Aproniam, vinculis hostibus traderent, quòd paullo levius violassent eorum Legatos, sicuti cavetur fieri jure Feciali. Arque hoc jus Legatorum cum ho-

minum præsidio munitum, tum etiam Divino jure valla-  
 tum esse sacræ litteræ, monumentaque attestantur: Nam  
 certò scio neminẽ Principem, majore cum severitate vin-  
 dicasse mortem, vel iniuriam suis Legatis illatam, quàm  
 qua Rex, & Divinus Dei vates David, Hannonem Regem  
 Ammonitarum ultus est, quùm ad infamiæ notam, ipsius  
 Legatis barbam, ungues, vestesque præscidisset: Quanta,  
 Deus bone, supplicia? quantæ cædes, quàm atroces, quàm  
 inauditæ hujus sceleris caussa editæ? Sed dies me deficiet, &  
 ut Aulus Varius, qui est habitus judex durior, dicere sole-  
 bat, quùm datis testibus, alij tamen citarentur, aut hoc te-  
 stiũ satis est, aut nescio quid satis sit: sic à me satis exemplo-  
 rum dictum est, ut probem, quam indignum Principe &  
 quovis homine sit, publicum Legatum occidere, dignum-  
 que sit huiusmodi scelus bello & morte ulcisci: Tale enim  
 Legati nomen esse debet, quod non modò inter sociorum  
 jura, sed etiam inter hostium tela incolume versetur: Id  
 tamen si quando contigit, ut Barbari quidam homines,  
 atque Principes, necessitate, vel aliqua caussa alia in hæc  
 consilia inducti Legatos suorum hostium occiderint,  
 hoc clam & per tectas fraudes fieri curarunt: At Philip-  
 pus, hic immãnis totius Europæ Tyrannus (neque enim  
 amplius me continere possim, quin ita illum appellem)  
 Philippus Legatum subditi, non hostilis populi, publicã  
 judicum sententia condemnari, palàm à carnifice obtrun-  
 cari passit, ob eam caussam, quod ad eum venisset cum sup-  
 plicatione pro salute Patriæ, cum legatione Belgarum.  
 Hunc Belgæ Principem amare, diligere, observare potue-  
 runt: Hujus imperijs obsequi voluerunt? Quid? illi nihilo  
 minus,

minus, tanquàm obliu omnium iniuriarum, & quotidie & summa cum expectatione desiderabant illius adventum, illiusque præsentiam maximo desiderio concupiebant: Nam per litteras sæpius, & per legatos aliquoties id à Rege seriò postulatū fuit, ut ipse aliquandò rediret in Belgium, ipse videret qua voluntate, quo animo paratus quisque esset ad iusta illius, & honesta imperia suscipienda & servanda, ipse restitueret & constitueret, si quæ Præfectorum severitate, vel malevolentia minus rectè tractari potuerant, ipse denique sua modestia & benivolentia restauraret, & in meliorem ordinem reponeret, si quæ suorum subditorum negligentia & incuria concidissent, præterque voluntatem suam accidissent: Et tandem huc usque nostri Ordines Regem suis precibus commovisse semel atque iterum crediti sunt, ut se in Belgium reversurum, & hæc omnia facturum sit pollicitus. Tum verò quanta lætitia perfusi omnium animi? quanto studio, & voluntate Ordines expectarunt Regem & Principem suum? quantæ pompæ & apparatus nobilium omnium fuere? quantâ alacritas & gaudium universæ plebis? Et sumptus istos infinitos & immensos quis recenscat, quos universa Respublica mirâ liberalitate, & maximo animi adfectu, libenterque profudit, in instruendis & adornandis duabus classibus, ut unâ eorum persona ipsius Regis, Regique comites, ministri & milites veherentur: eaque in Hispania jam dudum omnibus rebus copiosè referta & parata in ancoris stabat, ad nutum arbitriumque Regis: altera verò in Zelandia expedita, ut Regi obviam progrediretur ad majorem tutelam & pompam, expectabat, quoad primum,

ille naves conscendisset. Tantum fuit omnium Belgarum in Regem studium, tanta benevolentia, tamque singularis in illum voluntas, ut licet tot malis & iniurijs, illius imperio exagitati, tot tantisque Reipubl. periculis, illius iussu & mandato turbati consternatique fuissent: tamen illum videre & adspicere in Patria, in Reipubl. sua, illum excipere, amplecti ulnis suorum beneficiorum magnoperè desiderarint, quem quotidie absentes omni obsequio colebant. Expolui ferè, uti potui, quæ in Principis Margaretae praefectura gesta sunt. Nunc de DVCE ALBANO pauca etiam erunt dicenda. De quo primum hoc dicam, quòd, quemadmodum de Hannibale Carthaginiese proditum est memoriae, quòd is puer adhuc novem annorum, ad aram patri suo iuravit, si semper hostem fore Romanis: ita hic Albanus à natura genitus videbatur, atque educatus in odium, perniciemque nostram. Hic enim non ut alij, velut Prorex, vel Praefectus quidam in Belgium venit, sed tanquam hostis, cum armata manu fines nostros ingressus est, cum ingenti exercitu Hispanorum, aliorumque militum veteranorum, evocato è Regnis & praesidijs Siciliae, Neapolis, & Mediolani: Cui Rex in mandatis dederat, uti strenuè pergeret turbare, & invertere omnem Reipu. nostrae ordinem: clam & palam occidere, quicumque suo imperio obstaret: trucidare eos, qui tantillum negligerent Romanam Religionem. Hunc Philippus praefectum, & cum huiusmodi imperio gubernatorem Belgio praefecerat, quantumvis etiam is Regi nulla sanguinis affinitate coniunctus esset, qualem leges nostrae praefectum requirunt: Hunc Belgae maximo cum honore & dignitate, maxima cum observantia,



servantia, & obsequio exceperunt, ad civitates suas, & Rēpub. admiserunt, quū à Rege, à Principe suo hujus curæ atque tutelæ se commissos traditosque esse intelligerent. Sed ut primū Albanus Belgij urbes est ingressus, paratus deijcere nos in omnem casum humanum, in quo nomen poni solet calamitatis, longè alia ratione voluntatem, imperiumque Regis procurare cæpit: Statim ille omnes magnates, proceres atque nobiles proscripsit, dispulit, ejecit ex universis Belgij Provincijs, qui vel in libello supplice nomina dederant, vel se in illius consilij, de defendenda libertate Patrię, societatem, tanquam in equum Trojanū cum principibus viris includi passi fuerant. Et licet Margareta Parmense imperante, infinita hominum multitudo per Episcopos & nos vas leges, Religionis causa, igne, furcis, aqua, gladio perijisset: tamen ea via & modus non est illi visus sat benè constitutus, quin alius haberi posset, quo plures occiderentur. Itaque alium Senatum instituit, qui præset condemnandis & mortis supplicio adficiendis omnibus ijs, qui Religionis & rebellionis suspecti viderentur, Hoc vocabant proprio nomine, *Sanguinis consilium*: Quo quam adèo per omnium jugula & vitam grassaretur, ut totum penè Belgium brevi velle videretur implere sanguine innocentissimorum hominum: tamen satiari non potuit crudelissimus Albani animus, nec restingui illa diuturna sanguinis sitis: Nam nondū sat sanguinis humani effusum existimabat, quū octodecim millia hominum interijissent, quos se gloriabatur solis vinculis, verberibus, gladijs, atque omni supplicio carnificū excruciatos necavisse: Ut sanè opiner ego Albanum, Felicis nomen sibi parare

crudelitate voluisse, dum eam sibi tanto honori & laudi tribuit, quanto L. Sullam in Triumviratu sibi vindicasse legimus, quod quatuor legiones adversarum partium, quæ se illius fidei in publica villa dederant, jussisset obtruncari, aliaque ejusmodi crudelia & atrocia facta edidisset. Sed inter res præclare Albani auspicijs aut ductu gestas, de quibus tantum gloriatur, illud potissimum celebrat, quod in duos magnates, Comitem Egmondanum, & Hornanum, aliosque nonnullos illustris familiæ nobiles, falso rebellionis crimine condemnatos, gladium carnificis Bruxellis stringi curaverit: Quæ tùm supplicia quàm acerba Patriæ, quàm gravia bonis omnibus? Hæc autem quæcumque loquor, ac deinceps loquar de Albano, aut quovis alio Præfecto Belgij, ita habete Principes, ut nihil eos instituisse, nihilque ab ijs factum esse existimetis, cujus rei non modò conscium Philippum, sed autorem non habuerint: Ibant enim, & redibant quotidie ex Hispania, & Belgio ultrò citròque tabellarij, & nuncij horum consiliorum omnium: Et nisi Regis voluntate autoritateque hæc omnia facta gesta que fuissent ab his Præfectis & consiliarijs, non adfucisset sanè eos majore honore, dignitate, & munere, tanquam in rei benè gestæ laudem, postquam eos ex hisce Provincijs ad se vocavit; Cardinalem Granvellanum, Viceragem Neapoli constituit. Albanum Portugalliæ Regno præfecit, & tanquam patrem suum observavit: Ut ipsum Albanum fateri certò sciam, sui Philippi iussu imperioque exegisse se per vim atque arma iniquissima, à nobis tributa decimarum & vigesimarum: Vbi non tantum à consensu Ordinum, sed verò ab ipsis legibus & ratione discessit.

quùm

quum quicumque hisce exactiõibus suis opponeret verbum aliquod libertatis, atque legum Reipubl. eos statim multa & morte coërceret. Nam illud inscio quidem suo Philippo suæ solius auctoritati concessit, quòd consulem Amsterodamensem, istis suis iniustissimis tributis aliquid obmulsitantem emunxerit multa aureorum bis mille quingentorum: Sed hoc ipsum fatetur Albanus esse in suis fraudibus, veniemus ad splendidiora. Crudelitatem quæso hominis, vel, ut dicam veriùs, efferaissimæ belluæ attendite. Gustaverat jam antè civilem sanguinem Albanus, quem postea avebat plenis etiam faucibus haurire, & huic libidini suæ destinaverat septendecim primorum Bruxellæ civium jugula, quos ille cives non aliam ob causam, nisi quod istis iniquissimis exactiõibus vel verbo restitissent, una nocte strangulari omnes jusserat: Et videte quantum studium, cogitationes, tempus poneret Albanus in supplicijs exquirendis & ordinandis, quum ille tanquam bonus carnificum magister dictaret, quæ potissimum supplicijs servirent instrumenta, quomodo aptari illa & componi vellet: dixerat enim magistro Carolo carnifici, uti paratas haberet septemdecim cordas, strangulandis istis, quos dixi, civibus: haberet totidem scalas, decem & duodecim pedum longitudine, de nocte id facinus exequeretur: quanquam ab hoc supplicio destiterit Albanus, quum rebus omnibus jam constitutis, militibusque ad tutelam rei & securitatem paratis, superveniret tabellarius nunciatum, à nostris hominibus Brillam urbem recuperatam esse. Haud multo post, tanquam in hostili agro versaretur, crudelissima bella exer-

cuit, præcipuas urbes obsidione cinxit, invasit, calamitosissimis incendijs, depreðationibus, horrendis cędibus vastavit, evertit & exstirpavit: Non pacta, condicionesque ullæ, quibus pleræque urbes fidei illius traditæ sunt, illum avertere potuerunt à crudelissimis latrocinijs, & inauditis sceleribus. Quùm Nardenum urbem cepisset, primùm quadringenti cives è domibus in curiam evocati, tanquam in loco publico audituri, quod bona fide pepegerant cum hoste, vitam & bona salva fore, omnes interfecti sunt, Inde milites Hispani effusi in omnes libidines, & latrocinia: mulieres, viduæ, virgines honestissimæ constupratæ primùm, deinde interfectæ: pueri, infantes innocentissimi, qui ejulatu atque lacrymis commovere rabiem crudelitatis debuerant, hastis excepti, divulsi, dissectique fuerunt: Quæ profectò omnia tam horrenda, tamque indigna existiterunt, ut in dies adhuc omnes gentes exhorrescant ad hujus rei memoriam. Equæ tandem est illa inhumanitas, quæ feritas, qua Harlemum, aliasque urbes oppressit, & sanguine civili opplevit? Adeste Phalarides, accurrite Busyrides, Sullæ, Nerones, Domitiani, Caligulæ: Adspicite, miramini, obstupescite sævitiam Albani: Annon illius magna crudelitas & vis erat, cujus nullum membrum flagitio aut scelere vacabat, lingua fraudis & perfidię plena, manus cruentæ, pedes celeres ad exitium & interitum Reip. quę honestè nominari nequeunt, inhonestissima? Sed ne fortè ex multis rebus gestis Albani, rem unam pulcherrimam transiliat oratio, Quem potes recordari in vita tibi, Albane, illuxisse diem latiore, quàm quùm occisis per insolita & exquisita supplica, tormenta que tot millibus

millibus innocentissimorum hominum iniecto jam omnibus Belgis maximo Tyrannidis tuæ metu, dissipato concursu omnium nobilium cum Principe Orangio, traris Mosam flumen, Antvverpiam redijsti, & statuam illam tibi ipse erexisti, monumentum Tyrannidis tuæ, omniumque Hispanorum? Arrogantiam hominis & insolentiam, quæso, cognoscite, Principes: Statuam sibi posuit Albanus in medio castris Antvverpiensis, formâ quidem ejusmodi, uti erectus ille pedibus conculcarer, atque contereret terga Ordinum, populique Belgici ad terram prostrati: Has sibi statuas, hæc trophæa ipse nimine decernente erigi insanus victor curat. Quid erat reliquum, nisi ut Triumphum semper se dignum ageret: ut sedens in paludamento sanguine civili tincto veheretur: ut publicus minister coronam recenti cruore madentem, stillantemque porrigeret: ducerentur vincti ante currum pupilli, & viduæ Belgarum: præferrentur in spiculis infantium corpuscula, & capita tot innocentissimorum hominum: ostenderentur simulacra incendiorum, depopulationum, vastationum, atrocissimarum cædium & occisionum; Currus verò Triumphalis ageretur per cadavera nostrorum Ordinum, ac Patrum Patriæ: Deinde sequerentur hunc insignem Imperatorem, tot millia lætorum, carnificum, tortorum, siccationum, cum strictis gladijs, virgis, funibus, fustibus, vinculis, & tormentis. His ergo tot iniurijs & calamitatibus provocati omnium Provinciæ Ordines, ea, qua dixi, animi fortitudine, & consensu decreverant profunderè & vitam, & facultates, possessionesque omnes, pro vindicanda salute libertateque communi Belgarum: Tametsi,

meti, ut sapientem & bonum quemque civem semper decet, initia belli civilis invitum suscipere, extrema non lubenter persequi; ita illi ægrè admodum, & coactè arma sumpserunt: quippe qui videbant nullam aliam viam superesse, ad effugiendam ignominiosissimam mortem, servitutemque detestabilem Hispanorum; Non litteris, non precibus, non legationibus suis: Non tuis, Imperator, Non vestris, potentissimi & serenissimi Principes, intercessionibus ullum locum dari, tantum sola arma reliqua esse, quibus à suis cervicibus possent servile jugum deicere. Ut si cui igitur naviganti, quem prædones insequuntur, quis dixerit, eijce te de navi, præsto est qui excipiat vel Delphinus, ut Arionem Methymnæum: vel equi illi Neptunij, qui aliquando per undas currus suspensos rapuisse dicuntur, excipient te, & quo velis perferent, omnem omittat timorem: Sic urgentibus tot asperis & infinitis malis, Ordines Deo freti confugiunt ad arma, in ijsq. ponunt solam spem recuperandę libertatis: quam statim, ab initio augere & excitare cępit, summum illud & cęleste Numen, quum & Brilam cepissent & Vlissingam, aliaque Belgij propugnacula, & præclara cum animi magni virtute rem gessissent, ut jam sedatiore nisu Hispani progredi in illo Tyrannidis suę stadio inciperent; atque adeo subornarent nonnullos, qui à se Belgis pacem promitterent, si eam ipsi vellent supplices à Rege deposcere. Ità nostri, quod labefactari Patriam bello, nefario viderent, concordię & compositionis auctores esse non distiterunt. Utinam verò, illa Ordinum de pace consilia nunquam cogitata fuissent, sed eorum de perpetuo potius bello Hispanis inferendo animi omnium

consen-

consensissent! Respublica staret, hostis jam suis flagitijs, fraude, infamia concidisset: Tamen, quum adhuc superessent in animis nostrorum hominum nonnulli igniculi, sui in Regem, in Principem suæ Reipubl. adfectus & benevolentix, ipsi summa cum modestia, & humanitate postularunt æquissimas pacis condiciones, quas se perpetuò servaturos addixerant Hispani: sed id falsa simulataque fide receperant, ut videlicet tantum à labore, & onere militari respirarent, posteaque majore vi arma exercerent. Nam eodem anno iterum totius Belgij percurratio à crudelissimo hoste secuta, in oppida misera militum redutio, in urbibus auri, argenti, bonorumq; omnium ab optimis civibus direptio: Antvverpia verò tota, ita misere crudeliterque vastatur, diripitur, ut hujus unius cladis, & cæcis historia in nostris annalibus, justo libro describatur: Leida secundum obfessa maximo cum periculo & noxa fortissimorum civium: Tentatum deinde Trajectum, urbs ad Rhenum vasta & potens, consimili, ac pari crudelitate, qua paulò antè Antvverpia. Itaque gens nostra, quæ cum magno præteritarum calamitatum dolore presentem conjungebat, crudelem dominatum diutius ferre noluit, redijtq; ad primam belli virtutem: recepit aliquot oppida, & signum omnibus ostendit ad bene de Repu. sperandum. Sed Hispani secundo fraudulentam manum injiciunt huic spei nostræ, rursusq; Belgis pacem offerunt: In quam eos facile inducunt, quum jam dudum optimus quisque detestaretur hujus belli clades, atque molestias, & præstinguietis recordatione haud difficile moveretur ad ejusmodi pacis consilia, quæ omni simulatione, & dolo carere crederen-

tur: Vt enim quisque est vir optimus, ita difficile alios esse  
 improbos suspicatur. Ergò Maximiliani secundi Imperato-  
 ris intercessione Bredæ statuitur nova pax, cujus Hispania  
 idem fuit initium, idemq. finis: Illi enim interea bellum re-  
 staurabant, & designabant oculis ad eadem, unumquem-  
 que nostrum: atq. hoc ipso anno bello invadunt urbes Bu-  
 ranum, Lerodamum, Oudevattam, obsident Zirxzæam,  
 redeunt denique ad vastationes & incendia agrorum, ad  
 supplicia atrocissima civium. Hæc autem omnia aliaque  
 multa evenerunt regente & administrante Rempublicam  
 REQUISENIO, quem, revocato ex his Provincijs  
 Albano, Rex peridoneum dignumque judicaverat, ut &  
 imperio illius, & rebus, quas paulò antè enarravi, ab illo  
 gestis meritò succederet: Tamen in primos hujus Præfe-  
 cti conatus & studia, per varias Tyrannidis Hispanicæ ar-  
 tes quasi quadrigis acta, transversa incurrerit misera & ino-  
 pinata mors: Vt quæ iccirco per hunc Rex Hispaniæ perficere  
 non poterat, ea novis & indignis fraudibus, insidijs-  
 que Hieronymi à Rhoda postea experiretur, Qui statim à  
 morte Requisenij, à Rege Ordinum consilio est adhibi-  
 tus, ut unanimi cum ipsis conspiratione gereret Rempubl.  
 & castigaret, compesceretque gravissimos tumultus sedi-  
 tioneq. Hispanorum militum, qui Alostum, Trajectum  
 ad Mosam, Antvverpiam, reliquasque urbes istis inauditis  
 cædibus, incendijs, ac depopulationibus vastaverant, Et  
 quidem eò fuerat redacta res, ut populatores illi hoc no-  
 mine tanquam seditiosi, & hostes statim proclamati &  
 proscripsi sint: Sed haud multò post Hieronymus à Rhoda  
 Hispanicis fraudibus caput seditiosorum factus, utitur si-  
 gillo



gillo Regio, seseque, spretis Ordinibus, Gubernatoris loco palàm haberi cupit. Hac perfidia magnoperè commoti & offensi Ordines, sese Principi Orangio, & Hollandis, Zelandique unanimes jungunt, Hispanos omnes solo Belgico eiiciendos decernunt, iisque bello atque armis perpetuò, fortiterque resistendum esse: Nec interea suum in Regem officium negligunt, imo verò sæpius, & obnixè illum precantur, uti Hispanos populatores evocet è Belgio, puniat ob huiusmodi crudelitatem & insolentiam, qua maximas præcipuasque urbes Belgij adflixerant. Quid sit? Rex Hieronymum collaudat, gratam sibi fuisse operam ipsius testatur; promittit autem illi ceterisque Hispanis honores, præmiaque digna factis, Ex quibus certò constare potuit, hæc omnia Regis primùm consilio & consensu instituta, gesta que fuisse. Igitur quùm nihil Rex hac via effici; à Belgis verò etiam fraudes suas intelligi, seriòque bellum adornari videret, aliam viam ineundam ratus, pro pelleonina vulpinam induit; Pacem proponit: Accipiunt eam Ordines bona fide, neque cogitant alium latere anguem Hispanicæ perfidiæ in ista herba: Nam hæc pax solennis habebatur, tantoque jurejurando Principis Ioannis Austriaci postea supervenientis confirmata, & tanta prudentia nostrorum Ordinum determinata fuit, ut tum denique liberati per viros fortissimos, omnes viderentur, & jam omnem civilis belli luctum quisque abstergeret. Hęc fuit pax illa pactioque Gandavenfis, de qua nunc pauca dicam, dum IOANNIS AVSTRIACI, quem Rex ad Belgij præfecturam id temporis ex Hispania ablegaverat, facta recensebo, vosque rogabo, Serenissimi Principes, uti me

deinceps loquentem benevolis animis audire pergatis, & cognoscere penitus, quapropter à nostris hanc pacem violatam esse Hispani falsò crimentur, quod ego gravissimum crimem esse judico. Nam quùm præ ceteris hujus Pacis legibus, hæc una maximi ponderis esset & momenti, ut Austriacus non admitteret ad consilia sua Hispanos vel exteros, & quorum operâ constabat Provincias pervenisse in extrema exitia, ille contrà tales vocavit ad se, ac recepit in aulam, in conclavia sua. Nam præter Baptistam Taxim, insignem speculatorem nostrarû rerum, qui, quùm paullò antè Duci Albano fuisset à secretis, statim arcanis consilijs Austriaci non admotus tantùm, sed etiam præfectus est, Et præter Octavium Gonzagam, hominem Italum; etiam insuper Escovedum adscivit, callidum illud fraudium Hispanicarum ingenium: Sed & Belgas aliquot his adiunxit, eos nimirum, qui aliqua ex parte autores & fautores fuerant tantarum calamitatum, invisos Patriæ suæ, & bonis omnibus; Barlemontium, Meganum, Hiergium, Flojonum, Hautepennum, Affonvillium, aliasque Patriæ pestes, quæ istam legem à Lentulo, Catilina, Callioque constitutâ, suis sententijs, factisq. probaverant & cõfirmaverant, uti omnes qui salva Rep. salvi esse vellent, in hostium numero haberentur. Istorum igitur opera & consilio statim initio hujus pacis, Gandavum ipsum diripiissent Hispani, nisi eos prohibuissent salutaria Ordinû nostrorum consilia & auxilia. Austriacus verò haud diu continuavit odia sua in Belgas, & inimicitias, quin sacramentû illud sanctissimum facilè deponeret ex animo, quo ad sacra Evangelia, coràm Episcopo Buscoducensi, & Nuncio Pontificis receperat, acturum se

cum militibus omnibus, qui quatuordecim millium numero in Provincijs hærebant, de stipendio, quod illis debebatur, ut deinde omnes dimitterentur, quemadmodum erat in pactis & conditionibus constitutæ pacis: Ille enim nova & majora militibus promittit à Rege stipendia, honores, præmia, & sceleratissima consilia agit cum Frunsbergio, & Fuggero ducibus Germanorum militum, quæ partim ad exitum postea perduxit, partim à nostris impeditus exequi non potuit. Sed quò facilius hæc omnia perspicere possitis, rem gestam vobis paullò pressius explicabo: Nam in his duabus potissimum conditionibus; In observatione Romanæ Religionis, & legitima justaq. Regi obedientia præstanda, versabatur omnis pacis compositio: Quæ quidem quum Ordines se præstituros sanctè jurarent, id simul etiam concessum illis fuit, ut quæ primo statim initio rerum mutari in Repu. & reduci ad has pacis compositiones minus possent, ea exactius fierent, & perficerentur proximis Ordinum Comitij. Austriacus verò, cujus animus, per malas & rectas artes violandæ pacis desiderio, gerendique belli cupiditate flagrabat, neglectis istis conditionibus & promissis, statim redit ad eas querelas, quas tanquam velut aliquod Philippus & superiores Præfecti omnes suis in Rempubl. sceleribus prætenderant, de neglecta Religione Romana ab Hollandis & Zelandis, deque prætermisis hoc modo Regijs mandatis: Hanc ille incudem diem noctemque tundere, compellere, & fatigare Ordines, postulare ut omnes unà secum civilia arma sumant contra Hollandiam, Zelandiam, & Principem Orangium, Præfectum harum Provinciarum, & eximium iniqui dominatus His-

panici depulforem: cujus in Remp. univerſam magna exſtabant beneficia: Hoc enim conſilio Auſtriacus duo magna ſuis inſtitutis commoda, atque uſus ſpectabat? Vt & Provinciæ per inteſtina bella exhaurirentur bonis & facultatibus, & eas ipſe poſtea proprio bello attritas, commodè omnes opprimeret. Quùm igitur ad iſtas querelas, tanquã ad ſaxa quadã tempeſtate delatus, perpetuò adhæreſceret, Ordines reſpondent, præſtare, & eſſe ex uſu Reipubl. ut res per amicas conventiones in Comitijſ tranſigatur, & mute- tur quicquid ſit de quo queratur Auſtriacus. Quod ipſum ſi perſuaſiſſent, in has miſerias civilis belli nunquã incidis- ſemus: Quid enim magis contra Remp. eſt, & contra om- nem naturam humanam, quàm quæ lites ratione & jure decidi queant, eas armis & bello decernere? Archidamus non Chriſtianæ quidem, ſed longè prudentiſſimæ graviſ- ſimæque gentis Rex, adfirmabat nefas eſſe in eum arma ſumere, qui paratus eſſet jure cauſam agere: Et Romani non ſtatim ad arma convolabant, ſi quæ iniuria aut vis illa- ta ijs fuiſſet, ſed primùm mirtebant *Clarigatum*, id eſt, res raptas clarè repetitum. Sed quam ego nuper vidi, quam ob- ſervavi utiliſſimam & ſumma cum prudentia conſtitutam conſuetudinẽ Venetorum? Enimverò illi ne privatos quidẽ feliciffimæ ſuæ Reip. nobiles patiuntur de minimis iniurijs inter ſe contendere, aut odia & inimicitias fovere, ſed eos in ſenatũ ſuum vocant, precibus, monitiſ rogant, hortantur, uti ſe omnes Sancti Marci (quod illi ſuæ Reip. nomen in- diderunt) filios eſſe meminerint, fratres & cives tantæ li- bertatis & feliciffimi imperij: indignum eſſe ijs alere priva- tas ſimultates & diſſidia, quæ poſtea in publica converti- queant,

queant, summo cum periculo Reipu. Quæ profectò consuetudo in publicis potissimum negotijs valere, atque in omni benè constituta Repub. locū obtinere debebat: Ita enim non videremus urbes urbibus unius sæpè provinciae vel Reipub. nobiles nobilibus ultrò citròque bella, clades, everfiones, incendia minari, vimque inferre. Quare, ut ad id, undè digressi sumus, revertamur, quum duo sint genera decertandi, Vnum per disceptationem, Alterum per vim: quumque illud proprium sit hominis, alterum belluarū: & omnino fugiendū sit posterius, si uti liceat superiore? Ordines sanè bono & saluberrimo consilio, tantas quæstiones ratione potius & colloquijs tractari, quàm bello & civili sanguine augeri maluisse sentiendum est: Ille contrà statim publica voce queritur de omnium Ordinum globo, rebelles omnes proclamat: & jam non amplius ex insidijs, sed apertè & palàm elaborat, agitaturque cum Germanis militibus consilia Reipub. perniciosissima, quæ jam dudum occultata, tum demum aperius tractare cepit, quemadmodum res ea omnis postea Ordinibus constitit ex pluribus litteris, quæ tabellarijs excussæ fuerant: Pleraque autem quotidie oculis perspiciebant; Primùm quum universam aulam familiamque, & socios consiliorum transferre in Montem Hannoniæ urbem validissimam & suis coniurationibus opportunam, eamque urbem firmare præsijs militum voluit. Prætereà quum fraudibus occupare castrū Antverpiense adeoque invadere ausus est Namurcum & Carolomontium urbes munitissimas, easque munire vigilijs suorum militum: & quum postea tentavit ex insidijs urbem Bruxellensem capere. Vti jam multis illius & fir-

missimis præsidijs obsessæ & oppressæ præcipuæ civitates essent, & jam commovere se omnino contra Remp. inciperet, aliaque permulta fierent ejus suasu & consilio, qui Sacramenti sui ratione auctor esse debebat, vt milites ex omni parte arma ponerent, & ex Provincijs subito discederent: Quæ quùm Ordines manifestè cernerent, judicarentque illud tendere in perniciem Reip. manendum sibi statuebant quasi in vigilia quadam senatoria, nec à Repub. deijciebant oculos ex eo tempore, quo primùm ille omnia agere instituit. Itaque summo cum obsequio & modestia, nulla adhuc animi perturbatione cōmoti mittebant Marollæum & Brusum ad Austriacum, cum hac Legatione, vt satisfactionē illorum, innocentiamq. proponerent, illosq. expurgarent ab omni suspicione, quam malitiosè ab ipso simulari certò sciebant: vt præterea iterarent fidem datam illi per Pactiones Gandavenses: Promitterent, Ordines esse diligentissimè inquisituros & rigidè animadversuros in istos ficarios & conjuratores, quos in vitam suam conspirasse, seque ob id Namurcum concessisse dicebat: offerrent illi præter eos satellites, quos habebat ad tutelā corporis, alios trecentos lectissimos gravis armaturæ milites; eosdemque omnes Belgas, quæ res nemini ante illū præfecto obtigerat: Verùm nihil actum hisce supplicationibus, nihil modestia, nihilque rationibus effectum est; Imò verò non tenebat istam perditam audaciam Austriacus, quin in hac legatione liberrimè significaret Marollæo, & jactaret se jam certò sibi polliceri urbem Antvverpiensem, nec dubitare quin sit ea ad suum arbitrium & imperium reducta redactaque: Militem & pecunias non deesse sibi, parata se habere omnia ad

nia ad bellum gerendum, & conciliandam sibi majorem autoritatē, imperiumque, quàm sibi ab Ordinibus pactio-  
ne Gandavensi concessum addictumque fuisset: Placere etiam sibi ut Legatus hæc omnia Ordinibus renunciaret, nihilque eos cæaret, quod ad hoc suum consilium voluntatemque pertinere intellexisset. Res certa est, & jam olim nota, nullis ut testibus in hac re opus sit. Etsi verò miserum est id negare non posse, quod sit turpissimum confiteri, tamen ne ipsos quidē Hispanos (impudentes aliàs plus quam credi possit) hoc unquam negaturos puto. Scripserat quoque ad Trolongium, aliosque conscios & socios suarum fraudium & insidiarum, se bona civium Antvverpiensium quasi Cimbricam prædam dono & rapinæ militibus dare: Iamque milites tanquam insensissimi hostes, diu noctuque vagabantur per urbem, exigebant civibus quæcunque vellent: plerique autem honestiores cives abire ex urbe & exulare incipiebant; & ipsa adeo mercatorū navigatio conquiescere. Hæc omnia quanquã magna & manifesta essent hostilis animi indicia: tamē moderatè ferebantur ab Ordinibus, & profectò pertulissent, nisi adhuc clarius & plenius constitisset, quàm exitiosa quàmque calamitosa facinora moliretur Austriacus. Ut enim is, qui primo adspectu inanimatum quiddam sensuque vacuum se putat cernere, post autem signis certioribus quale sit id, de quo dubitaverat, incipit suspicari, Sic Ordines ex ijs omnibus quæ viderant, intelligebant facilè Principem fovere animo & consilijs aliquod odium Reipubl. perniciosum: sed quale illud esset, & quatenus profundere illud constituisset, postea ex litteris illius aliorumque apertè judicarunt. Nam

in Vasconia fuerant excusæ tabellarijs complures epistolæ: Duæ videlicet ipsius Austriaci Principis ad Regē. una ejusdem ad Antonium Perets caput suorū consiliorum: quinque præterea Escovedi ad Regem, Ex quibus Ordines certò cognoscere poterant monstra ali, tectaque agitari consilia: misceri magna dissidia in Belgio inter civitates, interq. nobiles, quaque occasione id fieret, & quantum id conferret Tyrannidi & Inquisitioni ex decreto Hispanico introducendis stabiliendisq. seriò postulari à Rege militem, arma & omnem belli apparatus. Agnoscite Illustres Principes, tecta illius hominis consilia, audite verba, quibus in litteris ijs, quas pallò antè interceptas dixi, ad Regem usus est; *Quandoquidem hoc corpus ita malè adfectum est, vt aliter curari nequeat, quàm sectione eorum membrorum, quæ male se habent, videndum omnino est, vti hac occasione oblata utaris.* Adiungebat autè Escovedum reliqua fufius, tanquã bonum suæ mentis interpretem scribere, quæ ipse nolebat indicare: Is audaciæ & proditionis satelles atque minister erat, cui Escovedi nomē à natura & moribus datum fuisse arbitror, quod fraudibus miseros Belgas inescaret: is hæc scribebat ad Regem, quæ illum Austriacus scribere voluerat, Fieri omnino non posse, uti ulla ratione & modo Belgæ se submitterent meræ absolutæque obedientiæ, & voluntati Regis, nisi primùm igne & sanguine coacti fractique essent, atque ideo militibus & armis opus esse, remque bello conficiendam: Tum verò tanquã bonus quidam Tyrannidis Hispanicæ architectus significabat, non esse perpetuò adhibendã eam severitatē & crudelitatem, qua Albanus & Requisenius abusi fuerant: sed majore cum dolo & simulatione circumveniendos Belgas esse.



esse. Nam ut in navigando tempestatu obsequi artis est, etiam si portum tenere nequeas: quum verò id possis mutata velificatione assequi, stultum est eum tenere cum periculo cursum, quem caperis, potius quàm eo commutato, quò velis tandem pervenire: Sic ille existimabat remittendum esse aliquid à primo Hispanorum furore atque rabie, simulata fide & promissis agendū esse: ita fore uti Princeps Ioannes rem felicissimè gereret, qui incredibili esset temperantia, animoque inter ambitionem sævitiamque moderato: Suadebat autem suo & Principis sui consilio, ut primùm Anglię regnum bello occuparetur, quo fieret uti Provinciæ Belgarum nullo negotio superarentur. Præterea quas Austriacus litteras dederat ad Antonium Perets singularem amicum suum, ijs scribebat se eo animo & ingenio à natura comparatum esse, ut quietus in otio vivere, & jura pacis tractare nequiret: nec verò etiã ferre suum illud ingenium posse, ut se legibus & privilegijs Belgarum totum submitteret, velle potius se armis Regi parare merum aliquod, & omnibus numeris absolutum in Belgas imperium. Quod si igitur nondum satis cernitis, Principem Austriacum violasse primùm hanc pacem Gandavensem, quum res ipsa tot tam claris argumentis signisque luceat, recordamini, per Deum immortalem, qui fuerint illius sermones, quos ad Ordinum nostrorum legatos habuit in Marca Faminæ urbe. Quum diceret se servaturum hujus pacis condiciones, quoad illum inti fœderis pœniteret; hoc est, donec Ordines illius blanditijs, & simulata fictaque lenitate consopitos aliquando conficeret, & cum illis opprimeret universam Rempub. Nam mortuo po-

Ita Austriaco Rex Philippus id nobis certò eventurum fuisse apertè ostendebat, tum, quò per Dominum Sellèum Mechliniæ Ordinibus significari & annunciari iusserat, se velle infringere has pacis leges, nolle se ijs longius teneri. Quam verò ob causam? ob Romanam Religionem neglectam? Atqui nunquã illa majore studio, diligentiaque culta fuerat; nunquam major nostrorum hominum zelus, ardor, contentio: jam recepti erant Ecclesiarum antistites: jam scholæ collegiaque partim instituta, partim renovata atque aucta: nihil denique prætermittebatur, quod faceret ad observationem rituum & ceremoniarum Ecclesiæ Romanæ, adeò ut cum Italia, & cum ipsa Religionis illius primaria sede, & velut metropoli, Roma, Belgium nostrum posset contendere: Quod ne ipsum quidè qui à Papali latere ad nos missus fuerat, Nuncius diffiteri potuit: si quidem is ad Pontificem de hac re scribens, Mirari se, ajebat, & vehementissimè lætari, tanta cum cura & pietate, Romanæ Religionis præcepta officiaque à Belgis celebrari. Quis autem fuerit animus, quæ voluntas, quod studiù nostrorum Ordinum, ac Belgarum omnium in Regem, non est quod ostendamus, non est quod probemus eos nihil quicquam maluisse, quàm Regijs mandatis satisfacere, hisque morem gerere. Testantur id trophæa, arcus triumphales, pulcherrimique apparatus, facti & adornati in Principis Ioannis honorè & adventum: Qua verò congratulatione omnium nobilium, quo applausu totius populi, quibus convivijs atque epulis publicis exceptus sit ille, & quantam denique lætitiã populus Belgicus ad hujus pacis constitutionem totis theatris intulerit, omnes adhuc exteræ nationes

tiones commemorant, mirantur, obstupescunt, tanquam Belgæ in hoc Præfecto initium benè constitutæ Reipubl. inveniissent. Et quùm tu te introspicis, lane Princeps, in conscientiam tuâ ipse, negare non potes, Belgas præstitisse eas condiciones pacis, quas præstare debebant, nunquam detrectasse imperia Regis, dummodò illa filius quàm Manliana non essent, nec æquitati, legibus ac privilegijs suis plurimum derogarent. Sed ut rem unam proferam, quæ omnium admirationem superat, & quæ huic disputationi nostræ, tanquàm operi fastigium imponet; Fateri sanè debes, Ordines in se recepisse, ut Hollandos Zelandosque bello, & vi cogent ad præstanda ea, quæ tu requirebas, & statuebas fundamenta tuæ accusationis & querelæ, si primum juris via ratione, & colloquijs eos inducere in hanc sententiam non possent? Quæ tu omnia spernebas, & abijciebas, ut hoc velum, hic solus prætextus tuis falsissimis accusationibus maneret, & hæc caussa probabilis videretur tuarum coniurationum, quæ tamen nulla erat, neque esse potuit: quandoquidem inter omnes, non Belgas modo, sed quoscunque externos homines constat, qui tum ipsi rem omnem, uti gesta est viderunt, vel postea auditione acceperunt; Hollandos, Zelandosque omni officio & obsequio semper Regis imperia, tanquàm oracula quædam suscepisse & peregisse: Nunquàm verò defuisse fidei suæ atque obedientiæ, quam naturæ legibus debebant suis Principibus. Equidem hoc certè fateor, quod immortalibus, & maximis illorum laudibus voveo, dico, consecro, Hollandos & Zelandos, primos autores reliquis Provincijs fuisse asserendæ publicæ libertatis: Cupio enim vt

aliquandò ab illius improbi hominis sceleribus ad vestrã, viri prudentissimi, Ordines duarum Provinciarum fortissimi, virtutem omnis mea convertatur oratio; Hanc ego silentio præteream? hanc cælem, quam quisque solet crebris suis sermonibus, & maximis vestris laudibus usurpare? Vos semper & constanti voluntate intolerabilem, & crudelissimam Inquisitionis servitutem recusasse: In qua si iussa, si auctoritatem, si imperium Regis constitutum fuisse dicunt, atque huic vos cedere, vos obtemperare noluisse adfirmant. Et sanè quod summa cum laude vestra fateamini, vos hanc causam præbuisse accusationibus Austriaci, hujus culpæ vos reos esse, quòumquavis alia careatis, Est quod gloriemini, vos summa cum prudentia & consilio vobis cavisse, ne unquam his, vel quibuscumque alijs Hispanicis fraudibus, perfidia, insidijs vobis imponeretur: Vos itaque primùm summã constantiã, & animi magnitudine exarsisse ad liberandam durissima Tyrannide Rempubl. Vos reliquis Provincijs omnibus facem libertatis vestræ prætulisse: diuturno hoc bello confici, mori, quidvis pati maluisse, quàm leges, jura, privilegia vestra deserere; Quod ut ita deinceps ac semper feliciterque faciatis, Deum, cujus solius ductu & beneficio tam præclara geritis, obnixè rogo atque obtestor. Nunc redeo ad id unde deflexi, & vestro Christiani Principes, iudicio, arbitrioque offero & trado quæcumq. de rebus gestis Austriaci in mediũ protuli, vos hæc cognoscite, iudicate, loquimini quid videatur. Quòum nihil sit ab universis Ordinibus prætermissum, quod ut facerent, lege & pacto receperant: Hic verò Austriacus ex denis partibus nostrarum pactionum, quibus ille omni-

bus satisfacere debebat, ne unam quidem exactè præstiterit, videtis quanta cum æquitate partes istas susceperimus, susceptasq. egerimus: Quùm enim cernerent Ordines, sibi sublatam esse omnem spem ac fidem de dimittendis tot Germanorum militum copijs: eos ipsos in urbibus, in Provinciarum faucibus collocatos esse: tenere Namurci & Carolomontij urbes castraque munitissima, uti Austriacus per ea maximum, quem litteris à Rege postulaverat, exercitum in Belgium reciperet: Viderent præterea militum omnium odia in se conversa, eosque summo desiderio inhiare deprædationibus maximarum urbium, expectare modò exiguum aliquod signum à Principe, quo dato illi statim erumperent, sævirent in vitam, & bona facultatesq. Belgarum; Ipsum verò Austriacum, aliosque nefarios homines, Patriæ nostræ excidium palàm minitari: consciorū indicijs, manu, voce, litteris ipsis convictos, se urbes inflàm-mare, nobilissimum, & optimum quemque civem trucidare, vastare Belgium, delere Rempubl. consensisse; Quis esset qui ad salutem communem defendendâ non excitaretur? quis esset qui dubitaret optimo consilio insidias Austriaci antevertere? quis tam inconsideratus & excors suam ipsius vitam noluisset armis & bello defendere, Quandoquidem vim vi à corpore, à vita sua ut propulsarent, quacumque ope possent, & ratio doctis, & necessitas Barbaris, & mos gentibus, & feris natura ipsa præscripsit. Vos, magni & boni Principes, qui jura vestrorum Regnorum salva sana habetis, hoc facile cognoscitis, hoc scitis ità oportere: Quid autem dico vos hæc scite? sciunt omnes Hispani, nostri hostes ipsi ingenuè fatentur, & suo exemplo factis-

que ostendunt id juris fuisse & esse. Nam quum Henricus Castellanus, homo nothus, abauus hujus Philippi Regis, eiecerit è Regno Petrum, fratrem suum legitimum & hæredem, quod is Tyrannidi operam dare, quod præter leges & jura Regnum suum procurare videretur, Quumque idè Philippus Rex quibus condicionibus Hispaniæ, iisdem quoque Belgij imperio successerit, vt leges nimirum & jura seruaret, sanctèque coleret, Cur non, ut Hispani Petrû, ita nos Philippum iniusto & iniquo imperio subditos suos prementem, armis repellere & eicere è nostris provincijs perpetuò possimus?

Sed vereor, Principes, ne nimium vestra patiëntia abutar, & longius, quàm ut plura adiungere debeã, oratio progressa esse videatur: Tamen hoc etiã mihi concedatis oro, uti quæ post Ioannis Principis Austriaci imperium Rex Philippus fictæ pacis fraudibus conatus est efficere, ea nunc paucis etiã persequar, ut quare nulla nobis pax habèda sit amplius, bellum autem perpetuum cum Philippo gerendû sit, perspiciatis. Sunt equidè nomina pacis dulcia, & ipsa res est salutaris: Sed inter pacem & seruitutè illam ficta pace obtectã multum profectò interest. Pax est tranquilla libertas: Seruitus illa, vel quicumque est illius metus, malorû omnium supremum. Talis fuit illa in quã postea Colonię inducti seductiq. Belgæ fuerunt, quum Ordines per Legatos suos, & litteras iterum vos vestrosque majores, omnes Christianos Europę Principes rogassèt, uti vestra auctoritate & hortatu pacem illam firmaretis, & caveretis, ne Philippus nova insidiarum ratione eã falleret: uti sanè malitiosè eam fefellit. Nam non trahebant hoc tempore moram Hispani, quin  
statim

statim Hannoniam & Artesiam Provincias inducerent ad nova dissidia, & defectionem à reliquis Provincijs, quibus illi hæcenus pro libitu imperitarunt: Trajectum deinde ad Mosam armis & vi expugnarunt: aliasque præterea urbes & Provincias partim vi, partim amplissimis promissis ad deditonem traducere conati sunt. Donec tandem Vlyseum illud ingenium ALEXANDRI FARNESI Ducis Parmensis ex Italia prodiret, qui tanquam versutus quidam auceps omnes urbes Flandriæ & Brabantiae suavissimo suæ lenitatis & promissionum cantu irretiret. De quo Principe quum multa mihi dicenda essent, hoc unum non silebo; Quod, quanquam ille magna & præclara in rem Philippi gessisset toto suæ Præfecturæ tempore, tamen ambitus suspicionem effugere non potuerit, eò quod magna lenitate & comitate in se convertisse omnium Belgarum animos, perspexisse autem & odio habuisse tantam Hispanorù malitiã vilis esset. Quin adeò ob hanc causam postea Philippus illi fungos istos præbuit edendos, quos Agrippina Claudio Cæsari probaverat, ut eorundè virtute & efficacia in numerum Deorum se referri pateretur. Sed quæ tandem illa pax fuit, quæ velut novum aliquod astrum ex isto Hispanicarum fraudium cælo nobis adfulsit, hortante nos ad eam Duce illo Parmense, quum jam immanis hostis supra caput esset, & inaudita illa classis Hispanica totum Oceanum complevisset? Cujus adeò terribilis facies fuit, ut haud sciam an Xerxes majore cum copia navium; majore cum numero militum atque apparatu Pontum contabulasse dicatur: quo Philippus statuerat nos veluti ad rumorem pacis attentos, omnes uno impetu profternere.

Ea tamen

Ea tamen classis quàm solius Dei potentia, & per miraculum defiecta esset, statim ille per Cæsaris Legatum his Provincijs fæderatis obtulit novas pacis compositiones: uti per eas posset omnem suum exercitum, & vim belli è Belgio in Galliam transferre. Cui Regno quas ille jam à multis annis struxerat insidias, eæ jam mirum in modum succedere incipiebant: Occiso enim per parricidium, & nefariû scelus Rege Henrico Tertio suo adfines, & turbato per civilia dissidia universi Regni statu, res & occasio ipsa postulabat, uti armis & exercitu deinceps persequeretur hæc sua consilia de ingerendo se in florentissimum, & maximum Gallia Regnum: quo devicto superatoque nullo postea negotio has Belgij provincias, & reliqua Europe regna ditionesque sibi subijceret. Quid? de reliquis Reipu. periculis licetne dicere? mihi verò licet, & semper licebit dignitatem Patriæ meæ tueri, veritatem profiteri. Ut enim boni oratores solent servare sub finem orationis dicendi argumenta quædam efficaciora, & majoris ponderis: & periti imperatores collocare meliores milites in postremo ordine aciei: Ita Philippus superiori anno pacem his Provincijs obtulit, eximia quadam fide munitam firmatamque quippe quæ omnia fundamenta poneret in virtute, clementia, studio, probitate ARCHIDUCIS ERNESTI, sui consobrini, qui Præfectus Duci Parmensi suffectus, his Provincijs, non qualem antea difficillimis condicionibus terminatam, sed quam ipsæ desiderarent, pacem addicebat: Quàm interea Philippus majores exercitus transmittere in Galliã, remittere in Hollandiam suos sicarios, qui Illustrissimum Principem Mauritium, Comitem Nassovium, & insignem pa-



ternæ virtutis imitatore, nostræque libertatis propugnato-  
 rem interficerent, tamque indigno & fædo latrocinio  
 tollerent, quàm quo paullò antè crudelissimè, & prodito-  
 ria scelestaque manu trucidatus fuerat illius parens fortissi-  
 mus, Princeps Orangius, Et denique longè deteriora, lon-  
 geque scelestiora consilia decernere hoc tempore in has  
 Propincias Philippus, quàm quæ unquam antea excogitare  
 potuit. Nihil temerè dico, Principes, nihil adfirmo, quod  
 non mille testes alij adfirmare bona fide queant, quod non  
 litteræ ipsius Philippi attestètur. Quid ergo? An ullo simu-  
 late pacis prætextu Ordines nostros à cæptis suis, institutisq.  
 dimoveri posse existimat Hispaniarû Rex? An dubitat ani-  
 mos nostros ita obfirmatos esse, ut bello & armis potius,  
 quàm quibuslibet novis pacis insidijs locû dare velimus?  
 An ad suum libitû voluntatemq. patere quotidie nostrorû  
 Ordinum animos existimat? An dubitat adhuc nostrorum  
 hominum consilia hac una omniû voluntate, & consensu  
 jam dudum coniuncta connexaque esse, ut bello & armis  
 honestè, pro legibus, pro Patria mori malint, quàm dein-  
 ceptis insidijs & fraudibus illius turpiter succûbere? Succum-  
 bere autem? Immo verò in extremum Tyrannidis malum  
 pervenire, servituti intolerabili atq. inhumanæ tradi, & in-  
 ter venalitios referri? Quin potius æternum bellû, perpetua-  
 que arma decreta parataq. sunt: Nec nobis ulla alia pax pro-  
 posita est, aut esse debet, quâ quæ armis & vi constitui, fir-  
 mari & cõservari poterit. Sed quoniam de Gallia cepimus  
 paullò antè dicere, & cum illius bello nostrum esse quodâ-  
 modò cõiunctum ostendere, pergam his pauca quædâ ad-  
 dere, quibus quantas insidias, fraudes, dolos huic Regno

struxerit Philippus, perspiciatis. Iam à multo tempore ille (uti scitis Principes) elaboravit adnixusq. est, ut omnē belli impetum in Galliā converteret, ut per has Gallicarū dissensionum occasiones tantum bello, suisq. belli impensis efficeret, quo magnā ejus partem obtineret, si totum occupare difficulter posset. Destinaverat enim sibi jam antea magno apparatu classis illius superbissimę & Galliam simul & Angliam, tanquam hostilē aliquam prædam, quē nulla tamen in re læsus, nullaque iniuria ad bellum ab optimis Regibus provocatus fuisset: Nisi verò hanc causā sibi sufficisse arbitratur, quòd hæc florentissima Regna, ipso ita volente & postulante, Pōtifex ob purioris Religionis cultum proseripsisset, Cujus scilicet abolendæ & dissipandæ causa Philippus velut Cato quidā Major, Censoria severitate solet animadvertere in omnes universi mūdi Principes, omnesq. terrarum populos. Verūm, quod nunc neque prætermittendum, neque relinquendum erat, quod vos omnes non ignoratis, & cujus rei turpitudinē nemo satis admirari potest, Philippus hoc bello Gallico, per Ducē Feriæ, aliosque Hispanos, apud Gallos coniuratarum partium (quibus ille tanquā belli socius auxilia adiunxerat) hoc consiliū seridò, & summo studio agitavit, vti jus Regni illius, non modò à successione Regię stirpis, sed omnium omnino Gallorū in Hispanos derivaret: Hęc certiora sunt, Principes, quàm illaque apud Sagrā. Sed quorsum hæc cōmemoro? Quid hoc ad causam meam attinet, quam defendendam suscepi? Vt quāta scilicet sit ambitio crudelissimi Tyranni ostendā, & quantum non nobis modò, sed vobis omnibus ab ea cavendum sit, videatis: Vt enim vitis eā naturā est, ut nisi eā am-

putes & circumcidas, se longè latèq. diffundat, & brachijs  
 suis, ramisque quævis obvia amplectatur & circumdet, Sic  
 Philippus, nisi ei unanimes obsistatis, totâ aliquando Eu-  
 ropâ hoc cruētissimo bello devorabit Nuper ille in Scotia  
 tantùm muneribus, & clandestinis insidijs effecerat, vt ali-  
 quot proceres illius Regni recepissent viginti millia Hispa-  
 norum militû, nisi re patefacta illi ipsi digna proditionibus  
 supplicia subijsissent. Et quas insidias, quas proditiones, quæ  
 pericula Angliæ Reginæ & Regno sæpissimè intentarit, nō  
 est quod ego meis verbis exprimi posse putē. Estne aliquid  
 ultrâ, quo progredi Tyranni ambitio & violentia possit re-  
 perietur. Nā eadem paullò ante machinatus est in Electo-  
 ratum Coloniensem, Diœcesin Argentinensē, Iuliæ, Cli-  
 viæ, Montis ducatus, & antiquissimâ Imperij urbē Aquif-  
 granum: Quæ omnia scriptis litteris, & certissimis testimo-  
 nijs inter omnes manifestè patent. Et quis nescit quâtis la-  
 tebris simulationum cœlet ille infensissima odia in potētior-  
 res Italiæ Principes, quæ adflante primo occasionum vento  
 in magna bellorum incēdia subitò efflagrabunt: Nondum  
 satis cernitis, Principes, quantas insidias Philippus cōparet  
 vestris felicissimis Regnis atq. provincijs, vestro avito pa-  
 trimonio? quùm nemo hominû tam sine oculis, tam sine  
 mēte vivat, qui non videat & intelligat ambitionē Philippi  
 indes progredi de regno in regnū, & nova bella de bellis  
 ferere, nunquâ quiescere: bello, flagitijs & sceleribus: pace,  
 fraudibus & insidijs conari unumquēque vestrûm deijcere  
 de gradu sui imperij. Est enim insatiabilis, & immensa hæc  
 cupiditas, quæ nec solo nec cœlo capi possit: Vt si tamquam  
 in Critolai libra omnia Philippi regna, quæ longa serie solet

commemorare in suis illis superbissimis titulis, ex una parte collocentur: ex altera verò ejusdē ambitio appendatur, vix minimi momenti instar illa haberi debeant. Alexander Magnus quum univērsū mundū vicisset, plures desiderabat: Philippus ipsum cælum, si posset, cum Gigātibz bello adoriretur. Quapropter jam non amplius vos obtestor, Serenissimi Principes, uti causam nostri belli judicetis, ac proberis vestro judicio atque sententia, sed iterū atque iterū vos moneo, ut quantum consilijs, quantumq. viribus conniti potestis, tantum vobis caveatis ab insidijs, rapinis & sceleribus Philippi. Athenienses olim tentātes partim bello, partim insidijs & dolis finitima quēdā loca, atque urbes Syracusam, Lacedæmona, Messenā, Catinam, tantum odium immoderati imperij cupiditate cōtraxerant, ut illis tota Græcia cum Dario potentissimo Rege Persarum, ultrò bellum inferre constitueret, & velut ad extinguendum cōmune incendiū concurreret. Vos verò, Illustrissimi Principes, magis profectò decebat, Philippum jam dudum vestra capita, vestraq. regna omnia quotidie iniquissimo bello, & indignis sceleribus petentē, coniunctis viribus à vobis, salutarēque vestra repellere: Atque id non tantum vos decebat, quicumq. jã indè à multo tēpore ad bella lacestiti estis injurijs & ambitione Philippi: verū etiã quicumq. cernitis indies illum in vicinorū vestrorum sedes per vim irrumperē, & ad vos lento quodā gradu appropinquare, Vos naturè providere oportebat, ne devictis, redactisque in hanc servitutē finitimis vestris regionibus, Tyrannis vobis aliud agentibus postea obrepat. Quum Philippus Macedo, Alexandri Magni pater à pugna cum Triballis commissa

diu dissimulatum bellum Atheniensibus inferret, Eorum  
 causæ Thebani se iunxere, metuêtes ne victis Atheniensibus,  
 veluti vicinum incendium belli ad se transiret: factaq.  
 inter duas paullò antè infestissimas civitates societate, Lega-  
 tionibus totâ Græciam fatigant, cômunem hostem putent  
 cômunibus viribus summovendum: neque enim cessaturû  
 Philippum, si prosperè prima successerint, nisi omnè Græ-  
 ciâ domuerit. Olim Romani Carthaginensium crescentè  
 potentiam, missis auxiliariis copijs, quæ Mamertinos ob-  
 sidione liberarent, & Hispaniâ ab Afrorum feruitute vindi-  
 carent, omnino judicarunt infringendâ esse: Veneti quan-  
 tum vis haud temerè & ægerrimè ad bella suscipièda com-  
 moveri soleant, tamen nunquam dubitarunt arma sua in-  
 ferioribus præsidio mittere, si vicinos immoderato ambi-  
 tionis impetu inter se contendere cernerent: Quæ quidem  
 exempla, infinitaq. alia vos docent, quantum vobis cavere  
 debeatis ab hoc supremo Hispanicæ ambitionis malo,  
 ostenduntq. hanc causam æquam, & justam esse cur huic  
 Tyranno uno consensu nobiscum omnes bellum faciatis.  
 Nostri enim Ordines sciunt non tantum justissimas esse,  
 & semper fuisse causas sui belli in Philippum: Sed etiam  
 nunquam posse ab his bellis supersedere, nullam pacè cum  
 Philippo inire, perpetuo bello decertandum esse cum hoc  
 Tyranno: Nos ex amicis exemplum capimus quomodo  
 ab hostibus cavendum sit. Nam si tanto studio vestra im-  
 peria & regna ambit Philippus, ut illum quotidie facere vi-  
 demus, Quid nobis fiet? Nunquam profectò ab armis ille  
 discedet, quin sibi prius penitus subegerit universum Bel-  
 gium, Quippe quod valdè opportunum sit & accommo-

dum suis consilijs, ut ex eo in vestra imperia & regna sæpe excurrat, & nova bella quotidie apparet, atque hinc traducat militē, arma, & omnem belli apparatus, conferatq. in finitima regna vestra. Quamobrem mavult ille majorem etiam Europæ partē Turcarum deprædationibus adijcere, quàm ab hoc bello abstinere: Nec voluit superioribus Imperij comitijs, Imperatori militē & auxilia adversus Turcā addicere, ut hunc Christianum orbē suis crudelissimis bel-  
 lis cōmodius divexaret. Hæc dubitatis, Principes, qui vidi-  
 stis ipsi Philippum initio nostrorū civilium motuum, ma-  
 luisse jacturā facere duorum Regnorum, Tunis & Gou-  
 lettæ, quæ Turcæ Sinam Basscha duce tūm recuperabant,  
 quàm hæc bella nostra aliquantum intermittere, aut ex his  
 Provincijs militem remittere adversus communem illum  
 hostem Christianis omnibus insensissimum? Et scitis quā-  
 tum militem, arma, quantosque sumptus impenderit ac  
 profuderit Philippus ad hujus belli nostri gestionem, ut si  
 horum omnium rationem ineatis, certò vobis constet has  
 impēlas duplò majores esse eo pretio, quo universæ hæc Bel-  
 gicæ Provinciae emi possint, quantumvis ea maximæ sint,  
 florentissimæ atque copiosissimæ, Et dubium non sit, quin  
 maximarum rerum & facultatum jacturam pati Philippus  
 malit, quàm Belgiū sine bello, sine armis, sine militum co-  
 pijs, paci ac quieti, suisque legibus salva sanam relinquere.  
 Ille enim ex hoc bello, & ex his Provincijs nostris prima  
 & maxima fundamenta Monarchiæ suæ, ac Tyrannidis ad-  
 struxit. Quippe quum videret eas accommodatissimas  
 hisce crudelissimis insidijs & institutis, leges aptè liberta-  
 temque nostram prorsus ipsidem constitutas, adversasque esse;

Primum has convellere, dilacerare, ac tollere per vim & bella voluit, ne reliquis suis subditis tantorum regnorum, quæ ille vi & armis sibi subiecerat, vel postea subiecturus esset, ex hac nostra legum, libertatisq. defendendæ voluntate & consensu, exemplum fortitudinis caperent, libertatisque suæ conservandæ majorem animum, cupiditatemq. assumerent. Quid igitur, Serenissimi Principes, judicatis? quid statuitis faciendum fuisse nostris Ordinibus? quid agendum fuisse viris studiosissimis Patriæ, boniq. publici: Qui, ut in Tyrannide atque imperijs malè, & iniquè constitutis evenire solet, nunquã ad Principum suorum voluntatem, nutum, libidinesque tanquam adultores quidam, aut servi circumduci, flecti, aut circumagi consueverant, qui nunquã antea leges suas, libertatem, Remque publicam sub eorundem iniqua & iniusta imperia, tanquã sub jugum mitti passi fuerant: Sed contrà, qui, tanquam Patres Patriæ, Sospitatores Libertatis, Legumq. assertores, ut in Rebusp. temperatè, moderatèq. Principum imperio ordinatis usuv. venire debet, consilia, voluntatem, & imperia suorum Principum ad legum suarum, libertatisque conservationè semper diduxerant, atque direxerant. Hispanos censeis Republ. nostram perdere, & crudelissimè vexare; Nos turpiter eandem deserere, Patriam nostram, libertatem negligere, leges majorum contemnere debuisse? Illos ordinè Politicum invertere, & mutare in Tyrannidem, Nos manibus compressis spectare Patriæ nostræ funus, tristesque exequias? Illos lacerare, divellere, & tanquam rapacissimas belluas, devorare corpus Reipub. oportuisse, Nos tanquam servos, vitam, & bona omnia precariò habere? Quin potius

laudatis,

laudatis, summoque honore extollitis hanc voluntatē Ordinum, hunc animum conservandæ Patriæ suæ? Quin eos adhortamini, & seriò commonetis, ut pergant fortissimè defendere vitam, libertatem, quocumque tandem modo possint? Quin hæc vobis quotidie in mente versantur, quum de bello Belgico sermo vobis vel cogitatio est, quæ hæctenus ostendi, certisq. rationibus adductis demonstravi; Ordines nostros atque universos Belgas coopertos miserijs, afflictos crudelitate Hispanorum, extorres Patriâ, ipsam necessitatem primùm subegisse, ut hæc arma contra Philippum sumerent. Nunc verò etiam reliquas Hispanorum fraudes, perfidiam, injurias, quibus postea toto hoc belli tempore Belgas adfecerunt, tantas esse, tamque immanes, & incredibiles, ut eæ ipsæ serio moneant, postulēt, jubeant, Ordines hæc arma constanti animo & voluntate retinere, servare, nunquàm deponere, & ostendere ceteris Philippi subditis, Siculis, Calabris, Lombardis, Arragonensibus, Castellanis, Indis, Portugallensibus, Ostendere autē vobis ipsis, Serenissimi Principes, factisq. fortibus demonstrare, non nobis tantùm, sed vobis omnibus, atq. universo terrarum orbi moriendū potius esse, quàm aspiciendum vultum hujus Tyranni. Vobisne adhuc persuadetis, Principes, Philippum nostrarum Provinciarum finibus determinasse suam Tyrannidem? Necdum videtis altissimā & perniciosissimā flammam istam Hispanicæ Tyrannidis, limina, fores, tectaque vestrorum imperiorum adlambere? Vigilate tandē ex ista quiete, & securitate vestra: adeste, ad-volate ad hoc cōmune incendium restinguendum. Quid nos ad pacem cum Philippo ineundam inducere, nosque

invitos



invitos trahere vestris consilijs, auctoritateque cupitis? quos jam dudum ipsos oportebat bello & armis Philippum à vestris finibus repulisse, summaque fortitudine oppressisse: Vosque Potentissimi (ut singulos appellem) Germaniæ Principes, necdum persentiscitis Philippum in Germania vestra crudele & iniustum imperiū non ambire, sed jam, ut ita dicam, occupatum tenere? qui his Belgij Provincijs devictis, portus omnes Oceani, & Germaniæ fluminū ostia in sua potestate, voluntateq. habiturus sit, ut vestras deinde navigationes, cōmerciaque suis vectigalibus & tributis aggravet, vel omnino impediat, quum sibi adlubebit, quumque vos suis imperijs obtēperare noletis. Hic est ille, quem, dum vobis, unius atque alterius Provinciæ suæ nomine in Comitijs vestris, concilijsq. assidet, auditis publicè sententiam dicere, suaque consilia Tyrannidis præferre vestræ salutis & tranquillitati. Hunc vidistis Episcopos Fringēsem, Hildeshemensē vobis designare: Principes atque Electores Imperij, Coloniensem, Leodiensē, Magdeburgēsem creare, perque ambitiosissimum Baviaræ ducē vobis omnibus insidiari. Et ut ad vos, Magni Illustresque Poloniæ Proceres, me cōvertam, An non ita est? Philippum id genus hominum, quorū religione & dolo totum penè mundum perturbat, Iesuitas maximo numero in Regnum vestrum introduxisse, ut eorundē opera, & speciosis fraudibus sua consilia vobis suggerat? Iā verò vobis, Serenissimi Italiæ Principes, dixi & dico palam, vestris cervicibus ex tenuissimo filō impendere gladium illum vagina vacuum Hispanicæ Tyrannidis: Vos enim, Illustrissimi Reip. Veteres Senatores, vidistis, aspexistis ipsi in vestro statu, imperioque

hanc

hanc Philippi Tyrannidem, quùm ille, licet vobis fœderis jure coniunctissimus esset, tamen pecuniâ datâ Turcam in vos armaret, eorumque impetum à suis finibus in Cyprum converteret. Quapropter ipsi tandē aliquando attendite, Principes, ad res, ad salutē, ad vitam vestram : Considerate, animadvertite hostē ac Tyrannum vobis omnibus Philippum esse, Quem nolite tolerare aut ferre amplius in rerum natura, cujus ambitionē dominari, & grassari longius infesto & funesto imperio, vos prohibete, impeditē, Et ut mēbra quædā amputantur, si & ipso sanguine & spiritu carere ceperint, & nocent reliquis partibus corporis: Sic judicate istam in figura hominis feritatem, & immanitatē belluæ à communi tanquam humanitate corporis segregandā esse. Hoc laudandum meritò facinus Persarum fuit, vobisque omnibus probandum; Quod, quia Cometes & Oropastes Magi Persæ per similem Tyrannidem, eademq. Mergidis Regis Persarum, regnum occupassent, interfecti sunt virtute septē fortissimorum Principum Persarum; Nam, quùm mira animi alacritate, & ardore omnes ferro & gladijs accurrissent ad hos Tyrannos propria manu confodiendos, eorum unus Gobryas alterum Magorum complexus, cunctantibus socijs ne ipsum pro Mago transfoderent, quia res obscuro in loco gerebatur, vel per suū corpus adigi Mago ferrū iussit. Tantùm huic genti odium Tyrannidis fuit. Et Græci homines olim Deorum honores tribuebant ijs viris, qui Tyrannos necaverant. At Belgæ vobis malè, aut minus justè agere videbūtur, quod Philippo immaniſſimo Tyranno se opponunt? Romani Regē Tarquinius Superbum mediocriter labefactantē statum imperij ejecerunt:

Nos Philippum non Belgium modò, sed mundum univ-  
 sum cæde, incendijs vastare, & subvertere cupientē in no-  
 stra Repub. feremus? Pergēt profectò Ordines nostri vobis  
 munire tantæ Tyrannidis cōfringendę & discutiendę viâ:  
 Perseverabunt longè longèq. eam repellere, avertere, reij-  
 cere ab extremo nostrę salutis exitio atque interitu, & eum  
 modum belli tenebunt, quē instituerunt; Vt non tantum  
 suas, sed reliquas quoq. Belgij Provincias pristinæ libertati  
 aliquandò restituant, easq. ex angustijs Hispanicæ Tyran-  
 nidis educant, & in majorū suorum regno collocent. At-  
 que ità restitutâ tandē aliquando, meliusque stabilitâ cum  
 universi Belgij provincijs societate atque fœdere, facilius  
 impediant crudelissimi hostis concursus & incurfus, eosq.  
 unanimes arceant à salute sua, libertateque publica.

*Tu, Summe DEVS, qui cælum, maria, terras; bella, pacem mode-  
 raris. qui Regibus, Principibus, atque universis mundi populis leges,  
 iussa ponis: qui victoriam, triumphos, trophæa statuis & decernis: qui  
 clades, pericula, iniurias inhibes, advertis; Assurge, Magne Deus, &  
 erige te adversus hostem omnis iustitiæ & pacis, hostem tuarum  
 laudum & gloriæ: Tu tua prudentia, consilio dirige instituta nostra:  
 & libera aliquandò populum tuum, qui tuum sanctissimum nomen  
 summa pietate, veraque Religione veneratur.*

FINIS.